

HELSENÆRINGENS VERDI 2018

Lanseringsseminar, NHO 25. april 2018

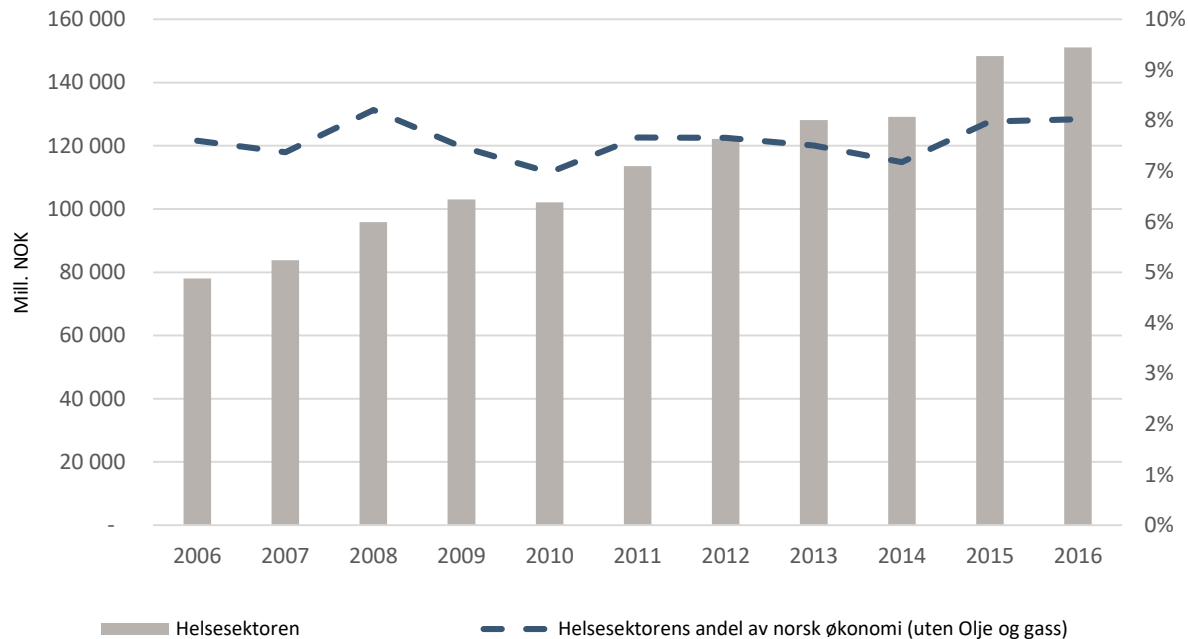
Erik W. Jakobsen og Lars H. Lind

Hovedbudskap

1. Fortsatt høy vekst i hele helsenæringen
2. Helsenæringen eksporterte for 23,5 milliarder kroner i 2017
3. 96% av eksportinntektene kommer fra bedrifter med vareproduksjon i Norge
4. Næringens FoU-innsats øker sterkt, og innovasjonsaktiviteten er høy
5. Store samfunnsgevinster av innovasjon i helsenæringen – men det krever at sykehus og kommuner kan og vil ta i bruk nye teknologier, løsninger og produkter

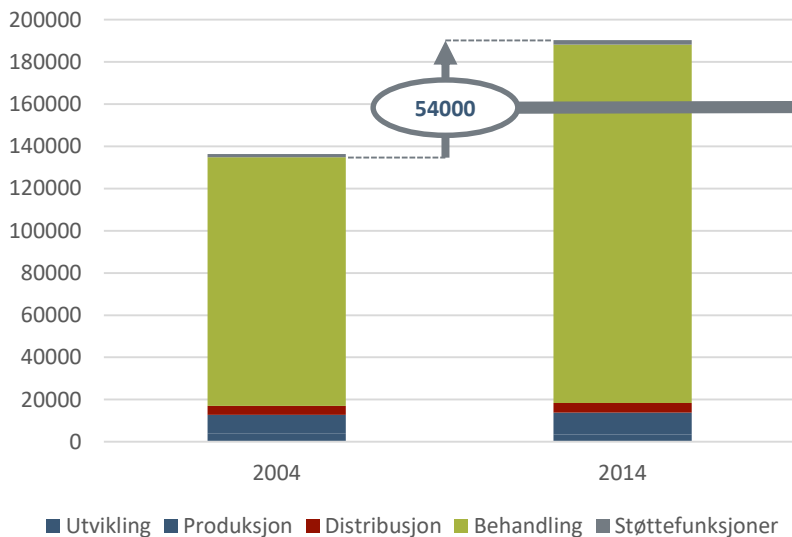
Helsesektoren utgjør mer enn 8 prosent av norsk fastlandsøkonomi

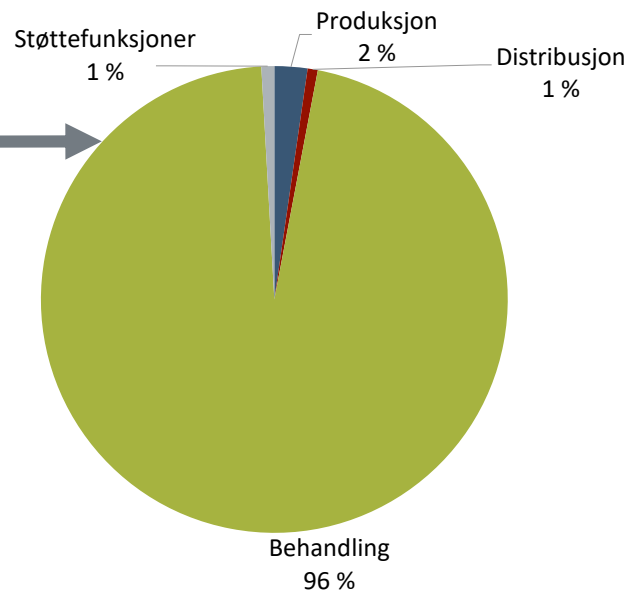
Helsesektorens verdiskaping og sektorens andel av norsk økonomi (uten olje og gass) 2006 til 2016 (mill. NOK).

96% av sysselsettingsveksten har kommet i behandlingsleddet

Antall ansatte i helsesektoren i 2004 og 2014 fordelt på leddene i verdikjeden. Kilde: Menon

Vekst i antall sysselsatte i ulike deler av helsesektorens verdikjede

96 % av sysselsettingsveksten har kommet i behandlingsleddet

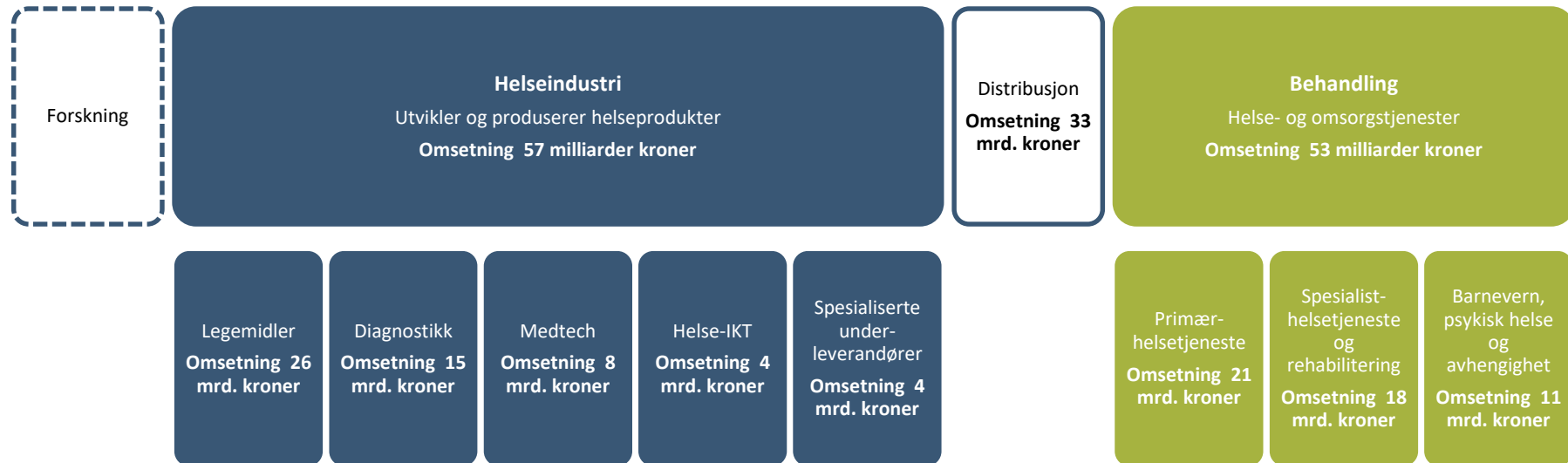
- Veksten er ikke bærekraftig, nødvendig å
 - **redusere behovet** for helsetjenester gjennom forebygging og gjennom velferdstjenester som overfører behandlingen fra sykehus og omsorgsinstitusjoner til pasientene selv
 - **øke produktiviteten** i behandlingsleddet, gjennom nye legemidler, diagnostiske verktøy og medisinsk teknologi.
- Helseindustrien spiller en nøkkelrolle for å realisere dette

Helsenæringen

Private aktører i hele verdikjeden

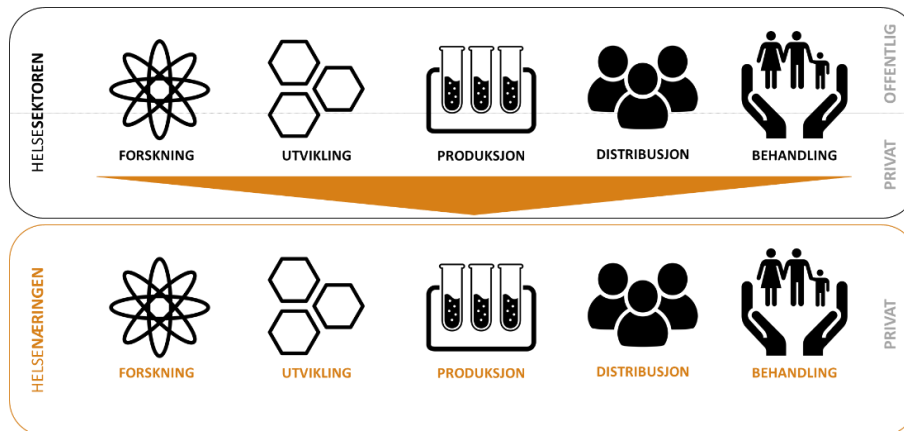
Omsetning 142 milliarder kroner

Helsenæringen

131 milliarder omsetning i 2016

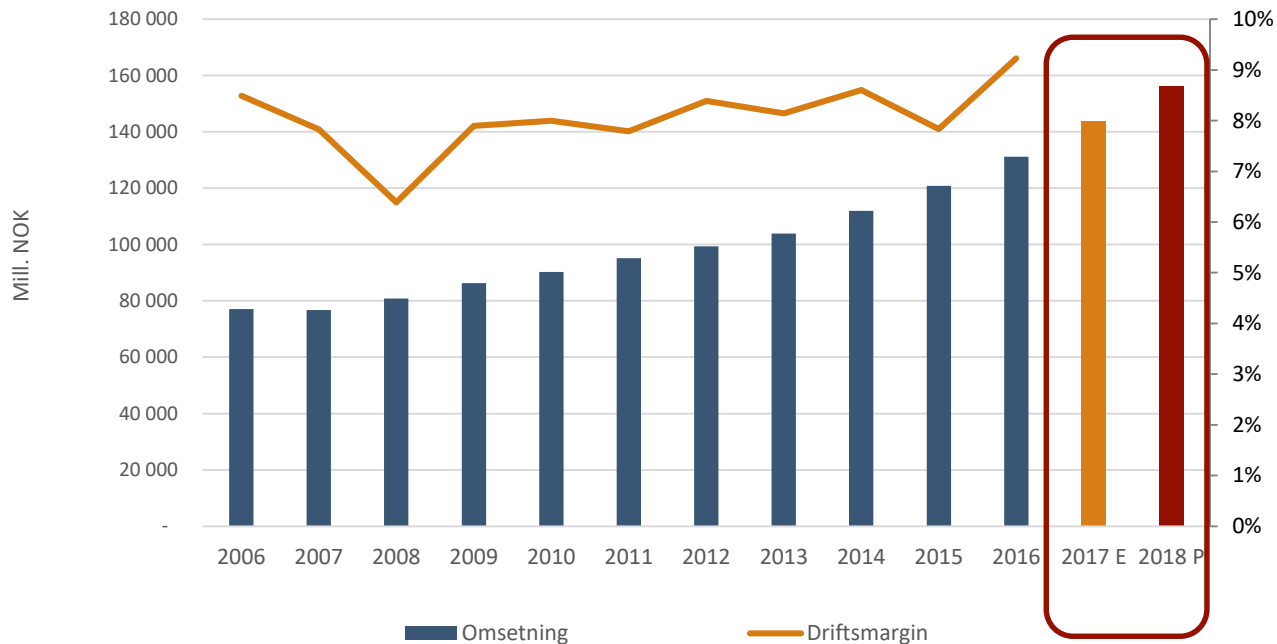
75 tusen ansatte i 2016

55 milliarder verdiskaping i 2016

91 prosent vekst i verdiskaping fra 2006 til 2016

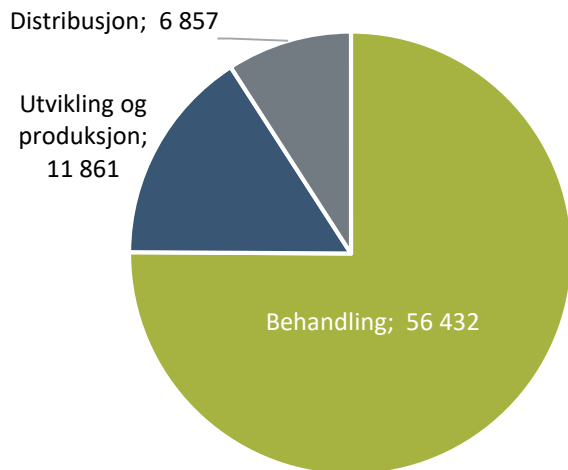
Styrket vekst de siste årene, og forventinger om videre vekst

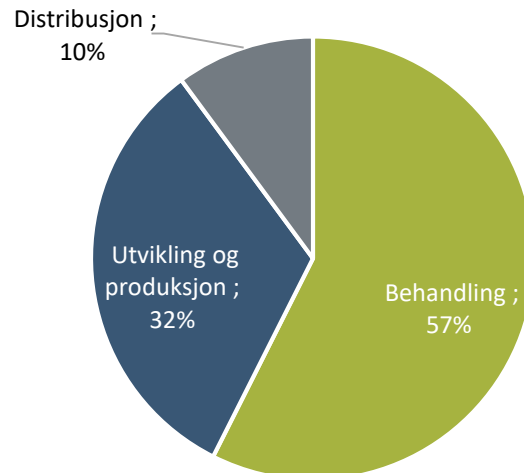
Omsetning og driftsmargin for helsenæringen fra 2006 til 2016 (2018) (mill. NOK).
Kilde: Menon

75% av de ansatte jobber i behandlingsleddet –står for 57% av verdiskapingen

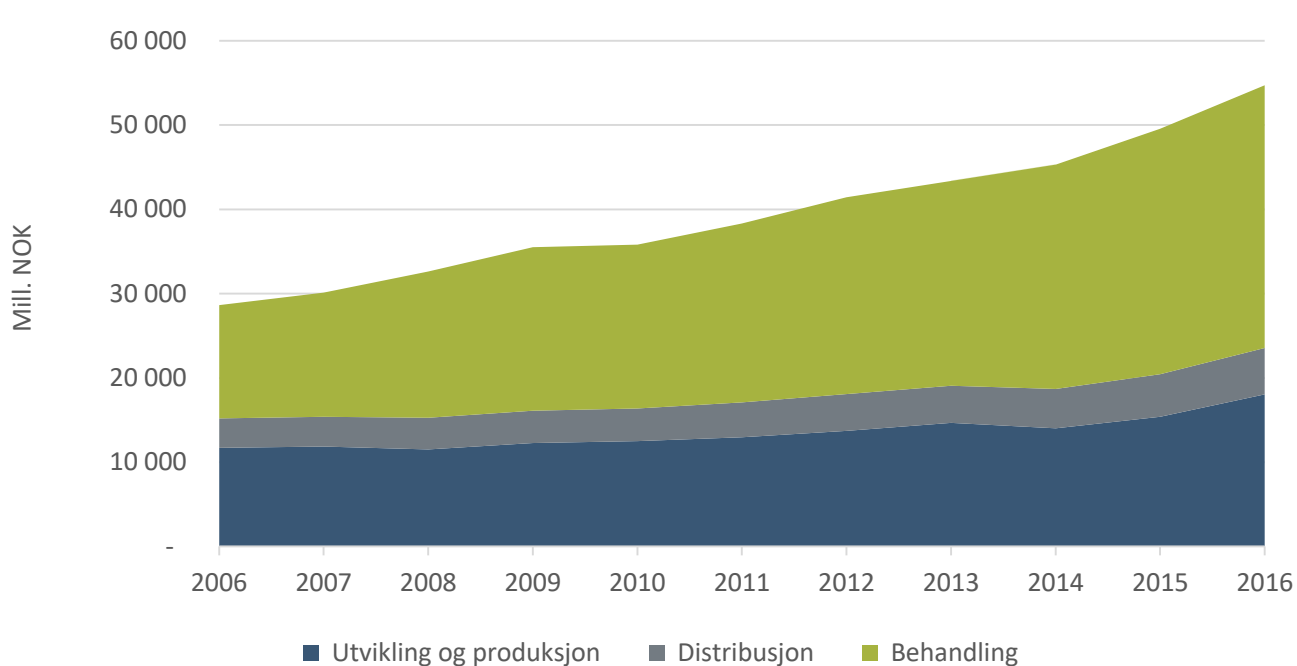
Antall sysselsatte i Helsenæringen etter hovedgruppe i 2016. Kilde: Menon

Verdiskaping for Helsenæringen etter hovedgruppe i 2016 (mill. NOK). Kilde: Menon

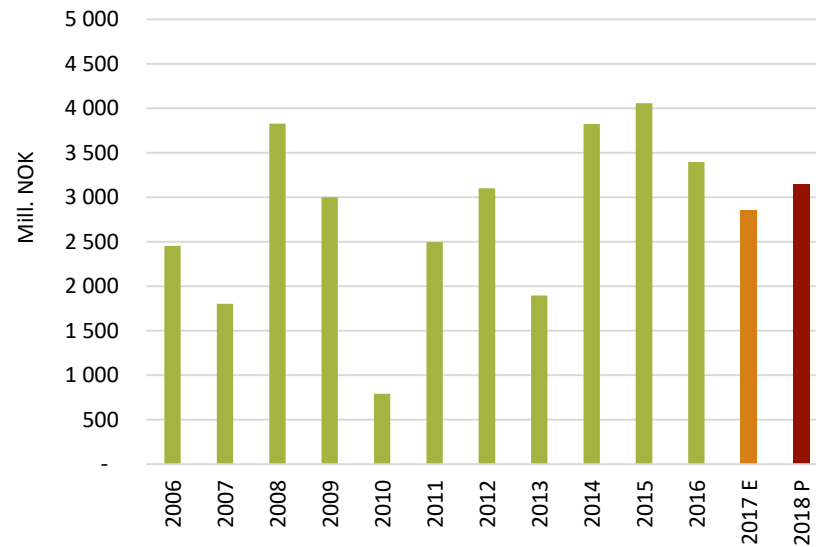
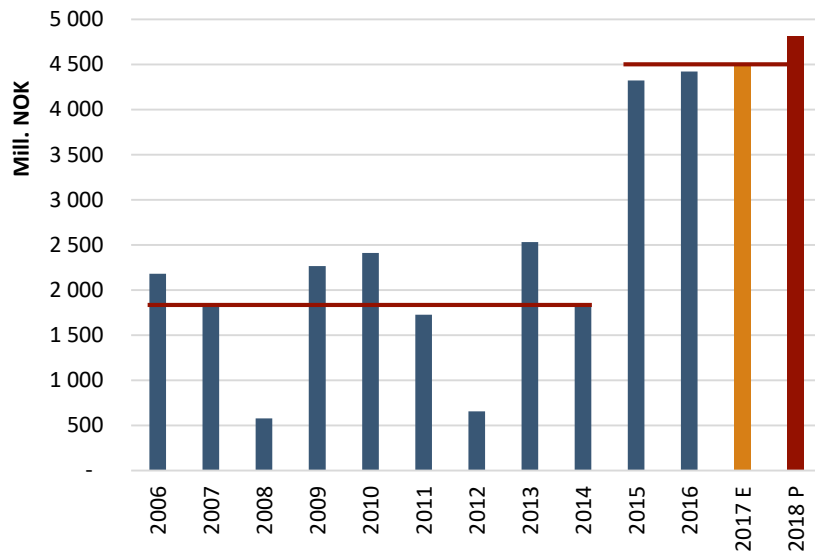
Verdiskapingen har økt med over 90 % mellom 2006 og 2016

Verdiskapingsutvikling i helsenæringen fra 2006 til 2016 etter hovedgruppe (mill. NOK). Kilde: Menon

Helseindustrien fikk et taktskift i 2015 og vokser med ca 4,5 mrd kroner i året

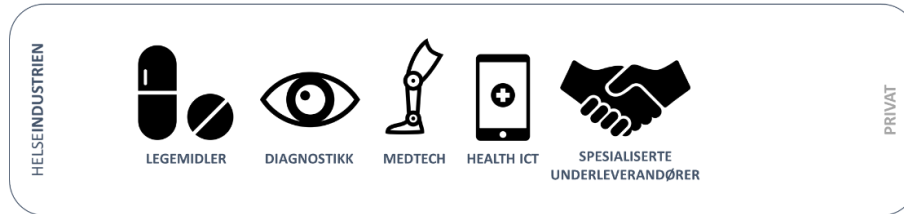
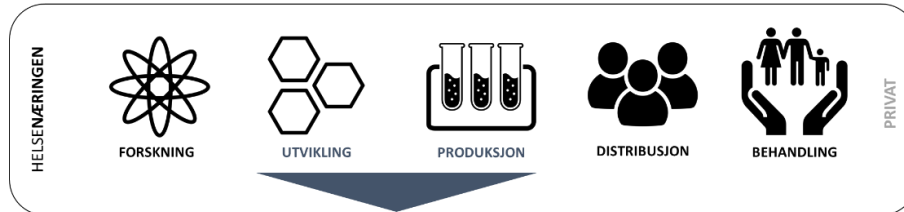
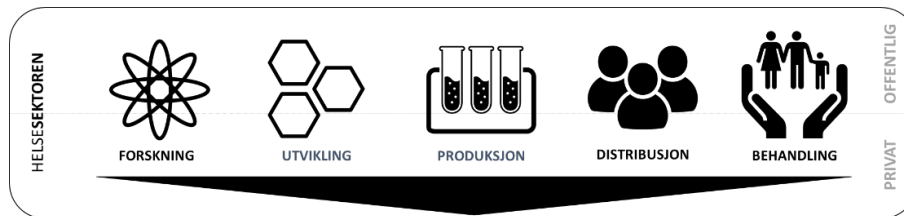
Årlig omsetningsvekst i helseindustrien og i behandlingsleddet (helse- og omsorgstjenester) fra 2006 til 2016, samt estimater for 2017 og prognoser for 2018 (bedriftenes egen rapportering). Kilde: Menon

Helseindustrien

53 milliarder omsetning i 2016

12 tusen ansatte i 2016

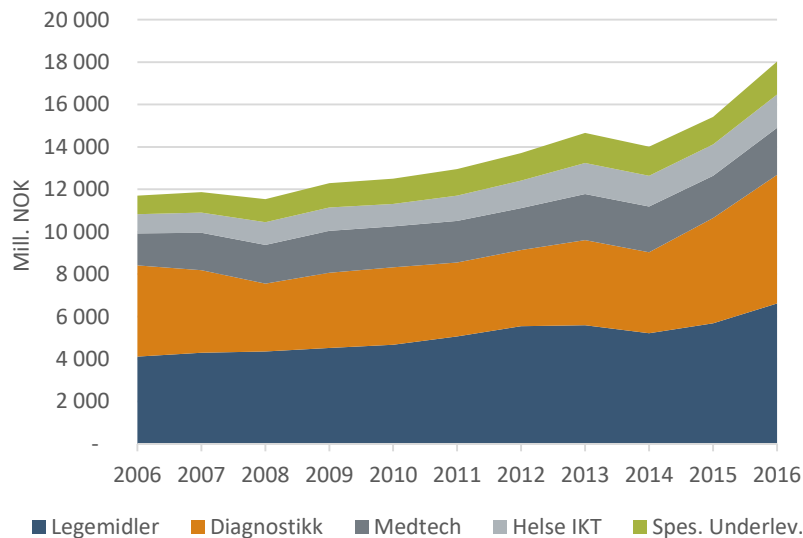

18 milliarder verdiskaping i 2016

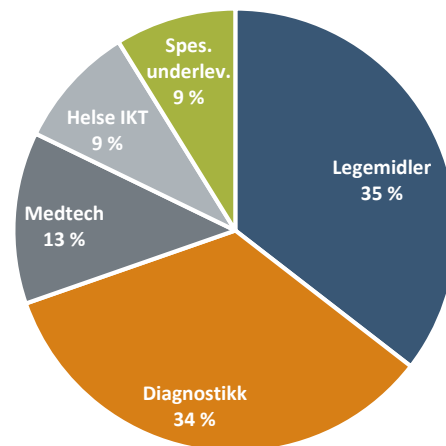
54 prosent vekst i verdiskaping fra 2006 til 2016

Sterk vekst de to siste årene – drevet av Diagnostikk og Legemidler

Verdiskapingsutvikling i helseindustrien fra 2006 til 2016 etter undergruppe (mill. NOK). Kilde: Menon

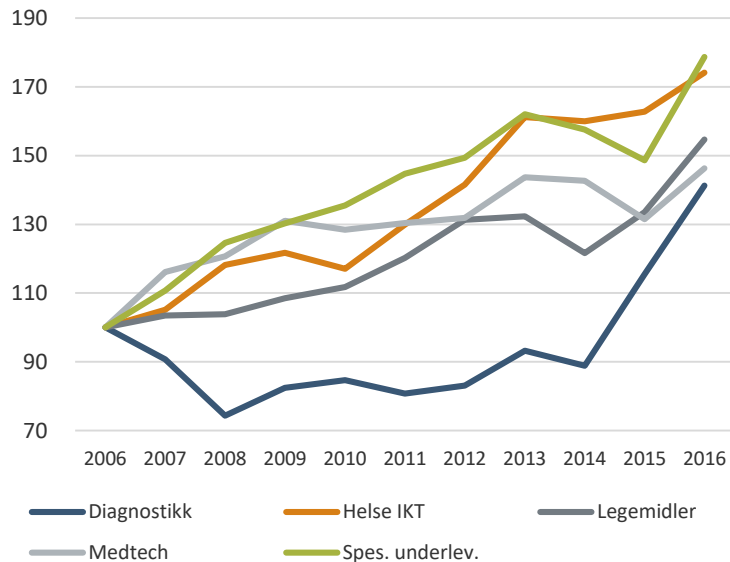

Verdiskaping i helseindustrien 2016 etter undergruppe. Kilde: Menon

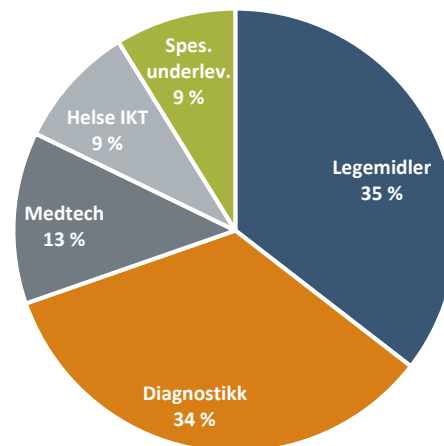

Sterk vekst de to siste årene – drevet av Diagnostikk og Legemidler

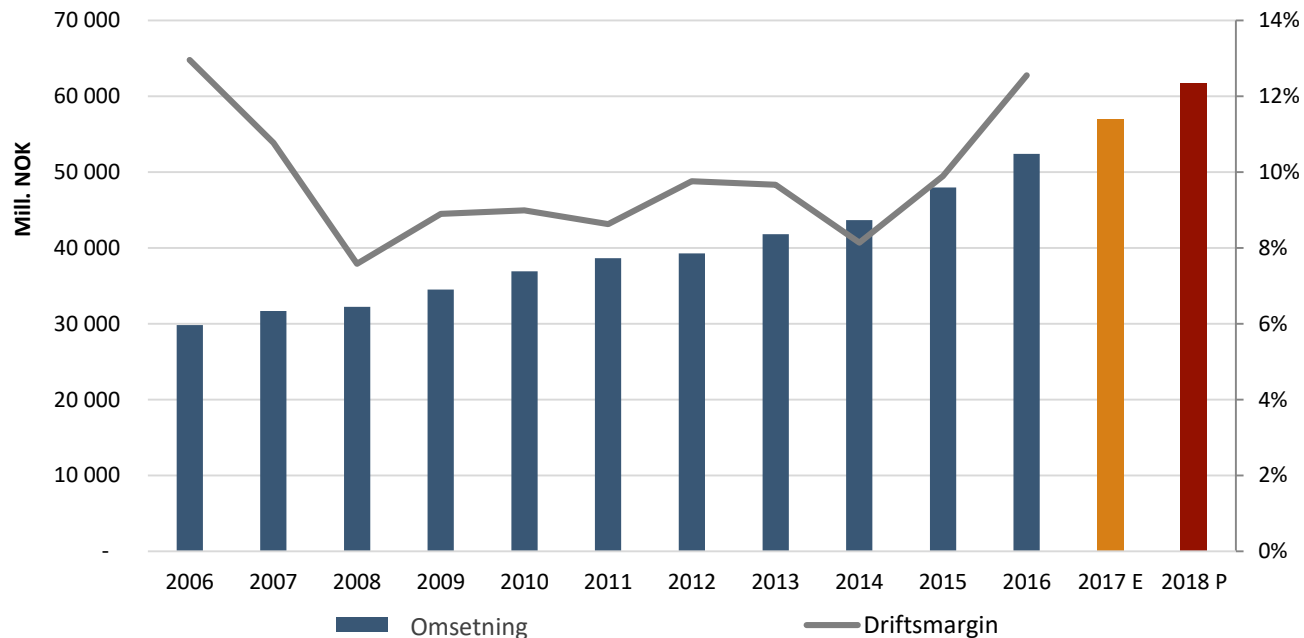
Verdiskapingsutvikling i helseindustrien fra 2006 til 2016 etter undergruppe (mill. NOK). Kilde: Menon

Verdiskaping i helseindustrien 2016 etter undergruppe. Kilde: Menon

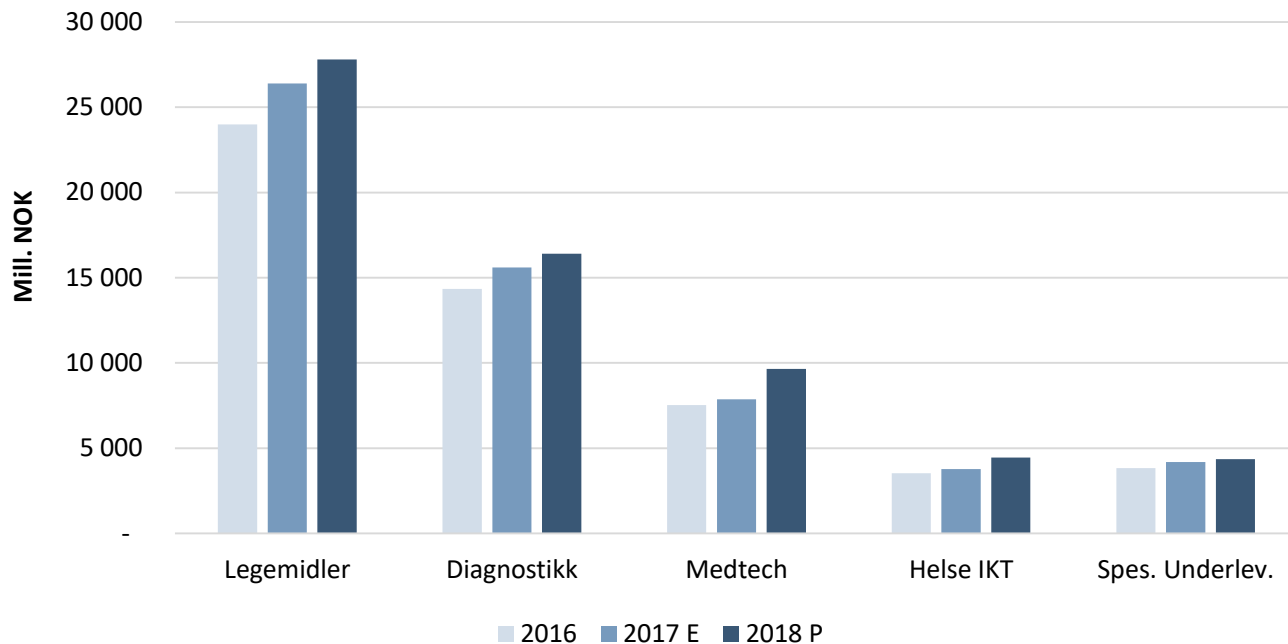

Høy vekst og lønnsomhet i helseindustrien de siste årene

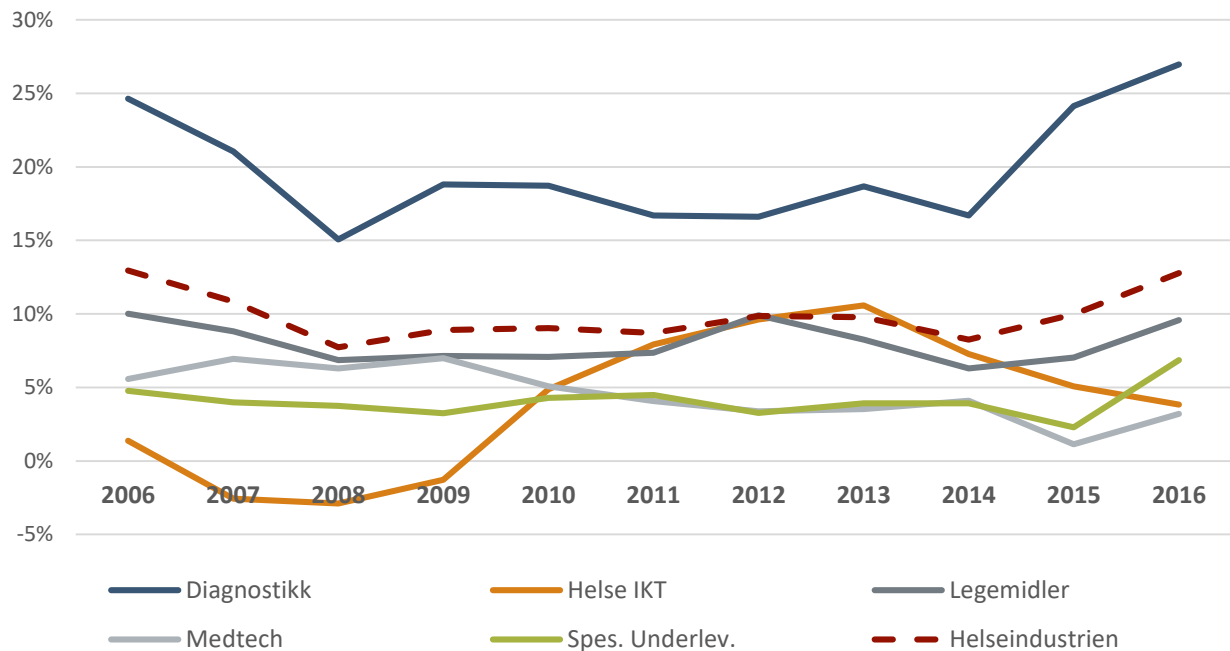
Omsetning og driftsmargin for helseindustrien fra 2006 til 2016, samt estimat for 2017 og prognose 2018 (mill. NOK). Kilde: Menon

Positive forventinger blant alle bransjene i Helseindustrien

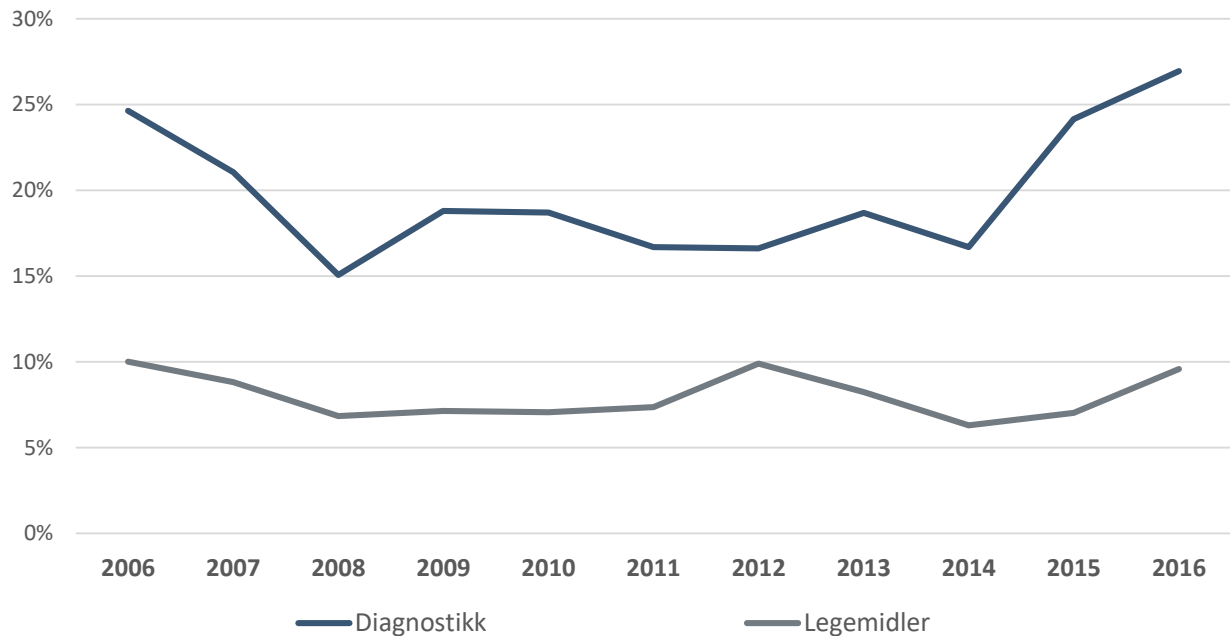
Omsetning for helseindustrien 2016, 2017 (Estimat) og 2018 (Prognose) etter undergruppe (mill. NOK). Kilde: Menon

Svært høy lønnsomhet innen Diagnostikk

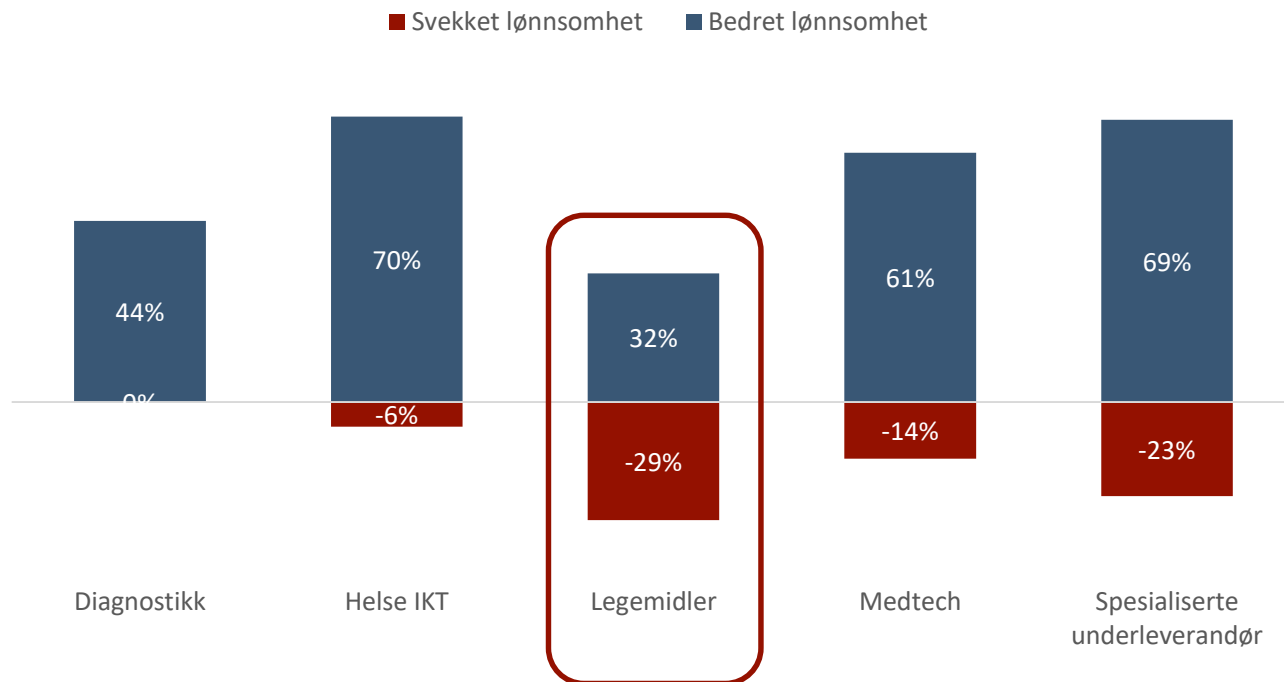
Driftsmarginutvikling for undergruppene i Helseindustrien fra 2006 til 2016 etter undergruppe.
Kilde: Menon

Vesentlig høyere enn blant legemiddelbedriftene

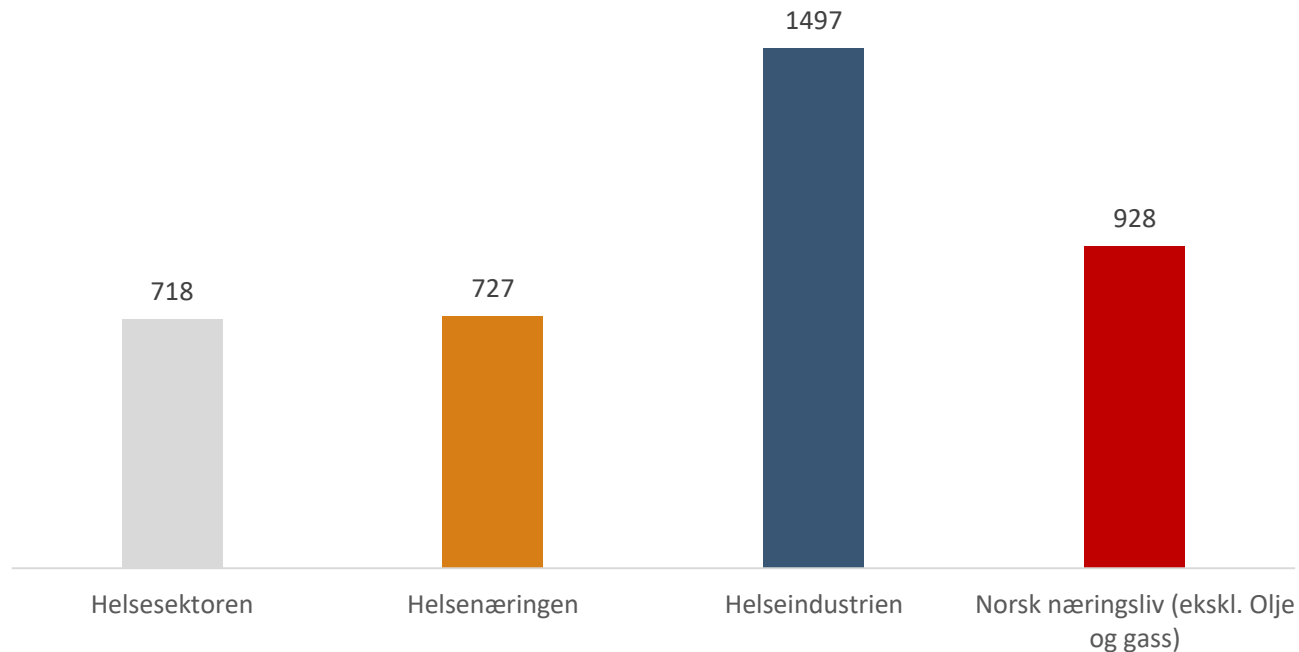
Driftsmarginutvikling for undergruppene i Helseindustrien fra 2006 til 2016 etter undergruppe.
Kilde: Menon

Høyest forventninger til lønnsomhet blant IKT-bedriftene

Bedriftenes forventninger til driftsresultat i år sammenlignet med året før blant bransjene i Helseindustrien. Kilde: Menon

Høy produktivitet i Helseindustrien

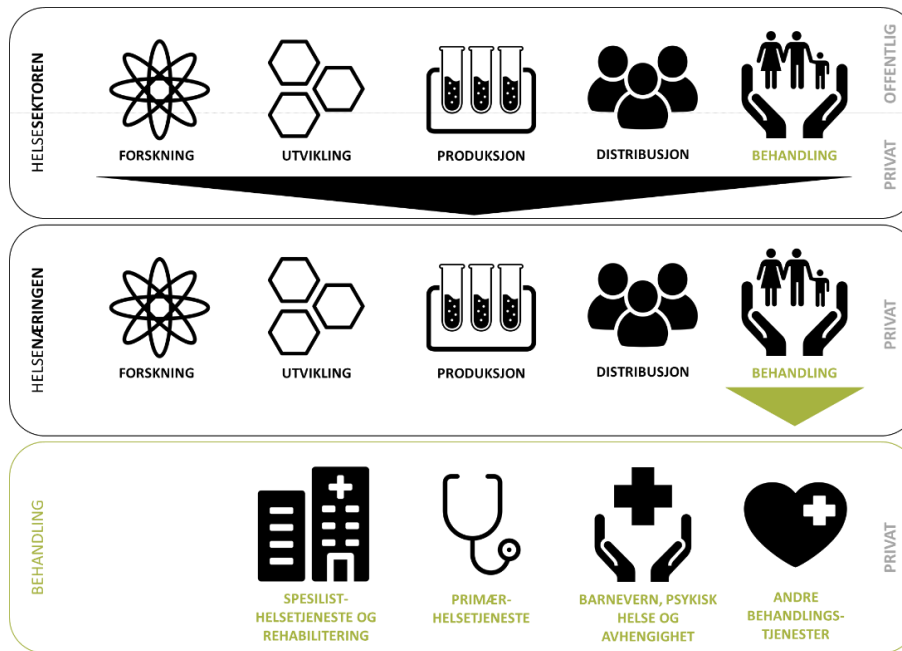

Produktivitet (verdiskaping per sysselsatte, i 1000 NOK) for Helsesektoren, Helsenæringen og Helseindustrien i 2016. Tilsvarende indikator for norsk næringsliv samlet (uten olje og gass), til sammenligning. Kilde: Menon

Behandling

50 milliarder omsetning i 2016

56 tusen ansatte i 2016

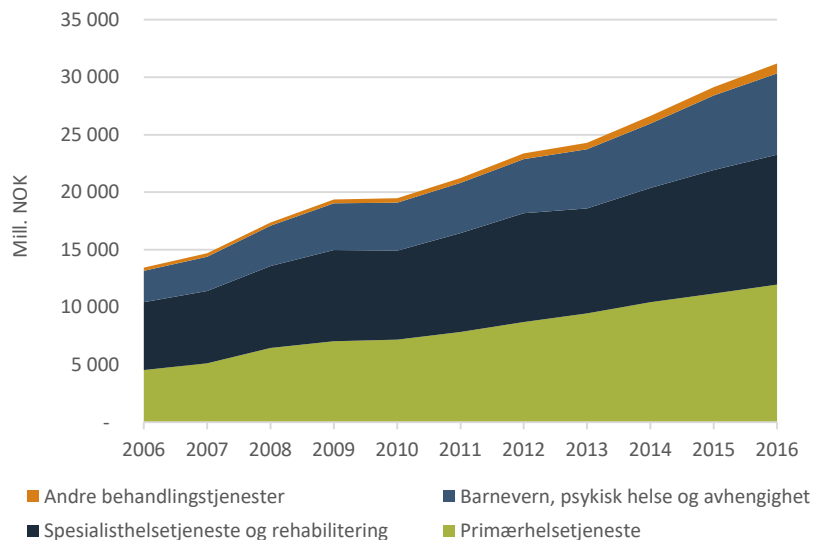

31 milliarder verdiskaping i 2016

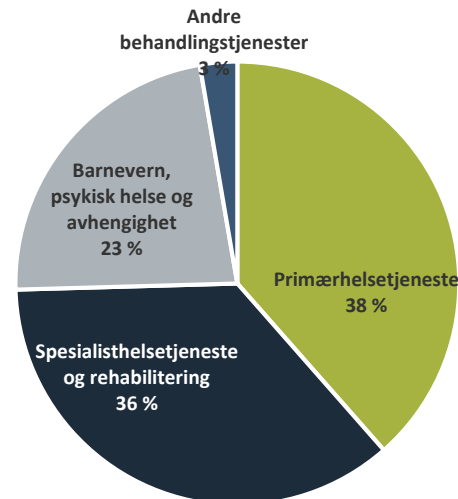
132 prosent vekst i verdiskaping fra 2006 til 2016

Stabil og høy vekst blant behandlingsevirkomhetene fra 2006 til 2016

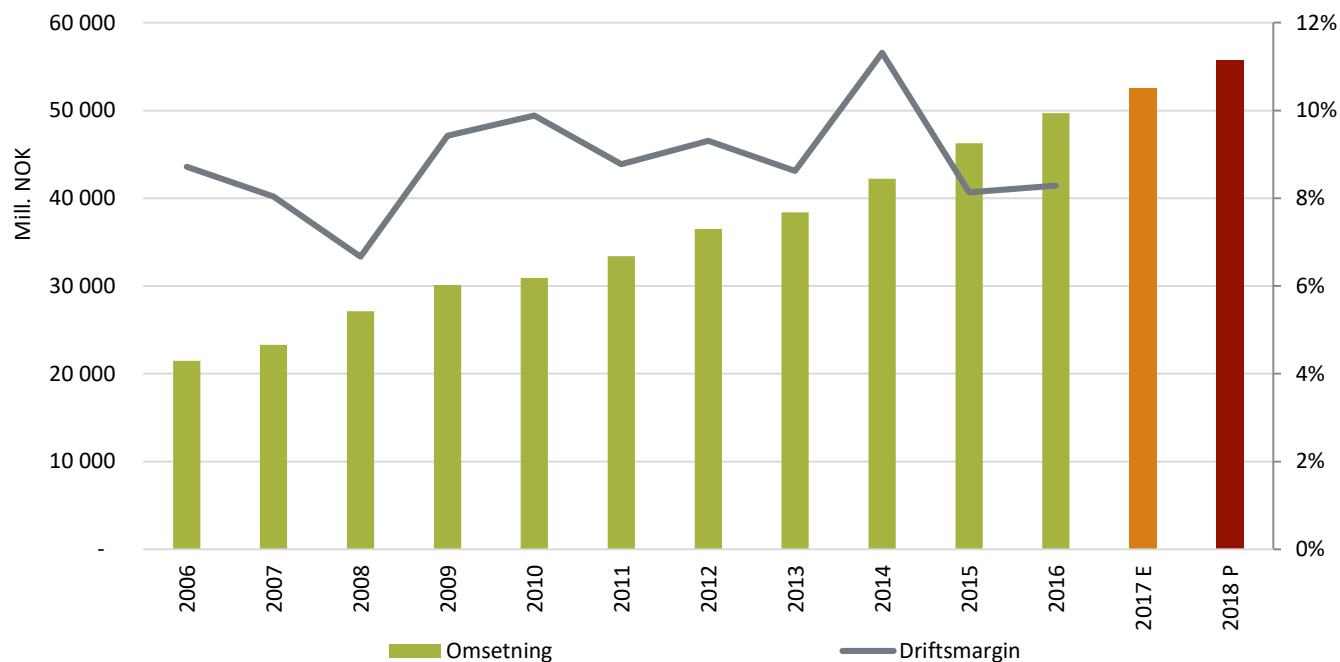
Verdiskapingsutvikling for behandling fra 2006 til 2016 etter bransje (mill. NOK). Kilde: Menon

Verdiskaping for behandlingsleddet 2016 etter bransje (mill. NOK). Kilde: Menon

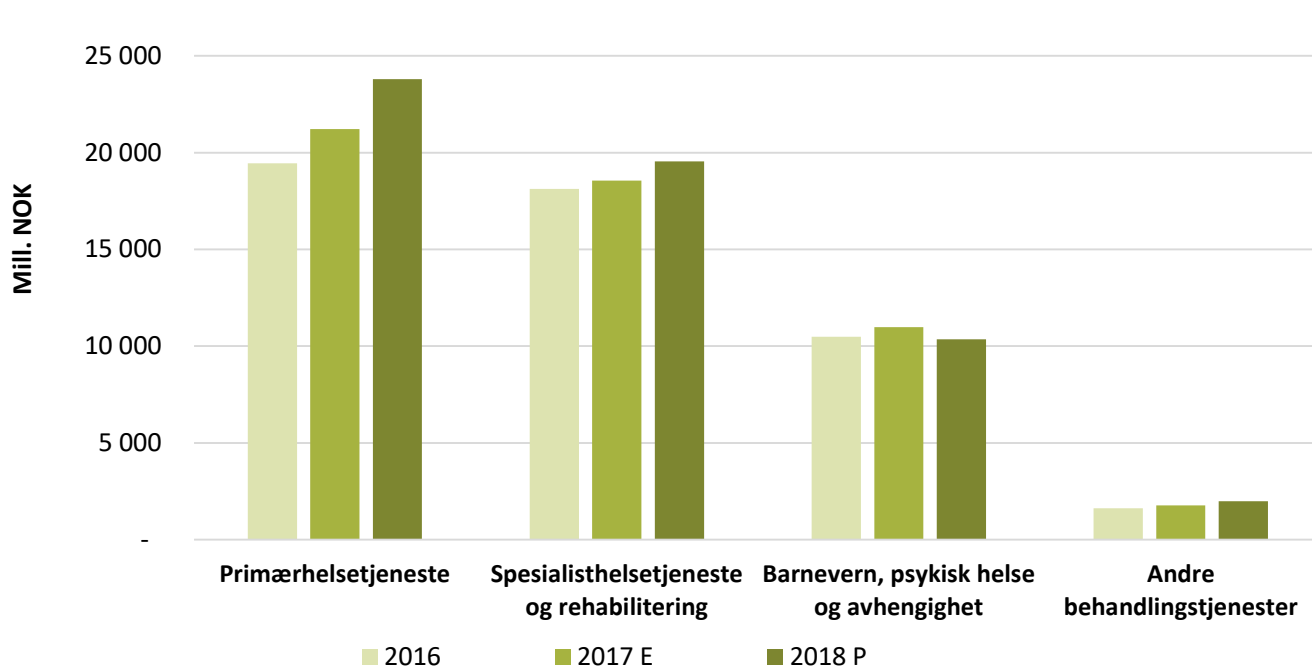

... men det ser ut til at veksttakten dempes i 2017 og 2018

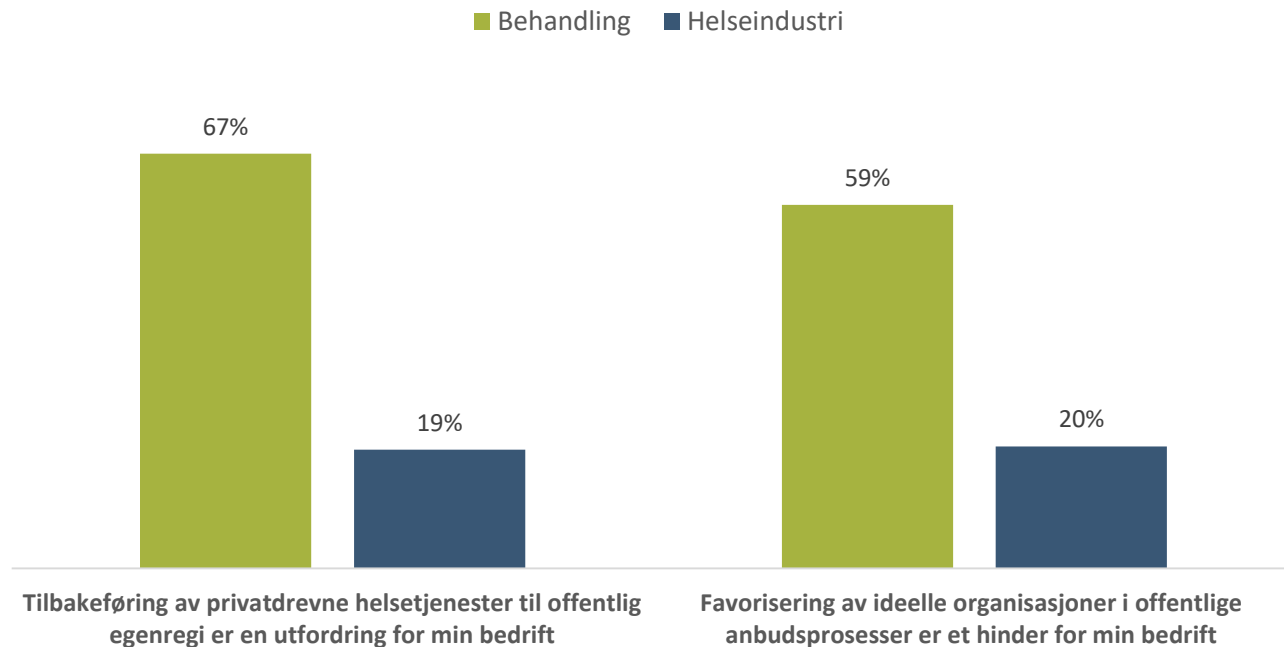
Omsetning og driftsmargin for behandling fra 2006 til 2016 (2018) (mill. NOK).
Kilde: Menon

... veksttakten er lav utenfor Primærhelsetjenesten

Omsetning i
behandlingsbransjen 2016,
samt 2017 (Estimat) 2018
(Prognose) (mill. NOK). Kilde:
Menon

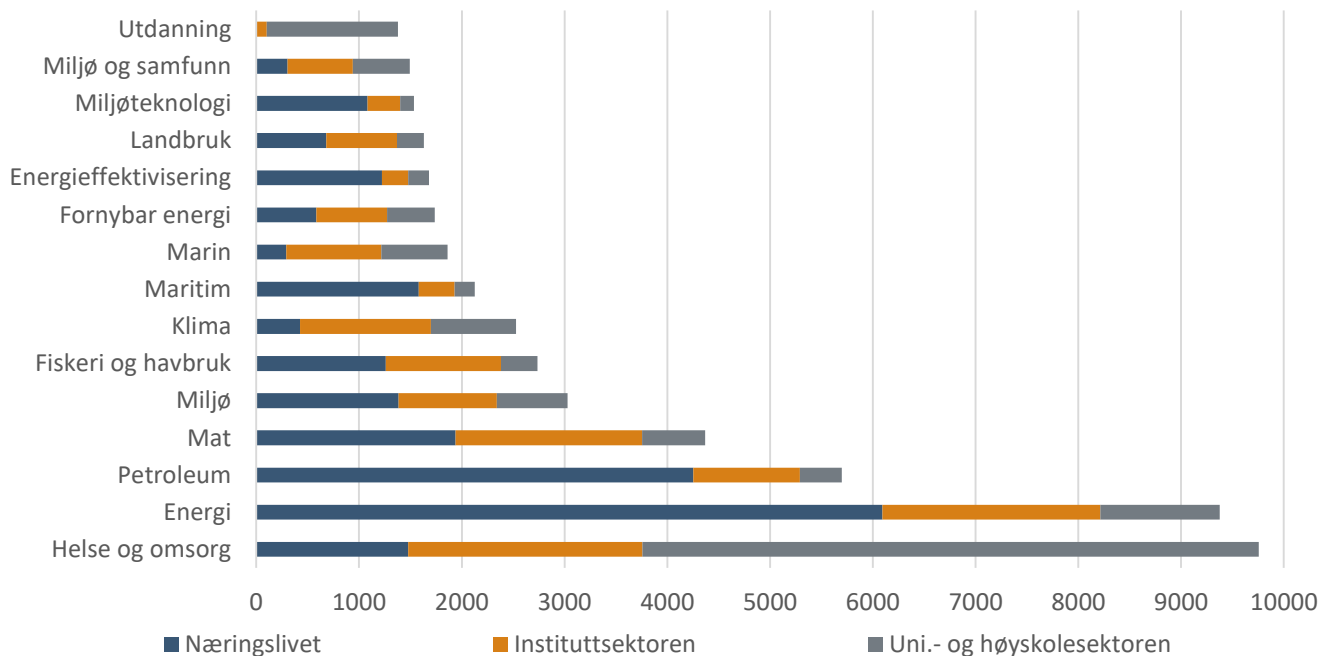
Det skyldes kanskje at behandlingsbedriftene er bekymret for konkurransesituasjonen

Andel av bedriftene som er enige i utsagnene nedenfor. (Andel som har svart 4 eller 5, på en skala fra 1 til 5 hvor 5 = helt enig). Kilde: Menon

Helsenæringens innovasjon

Helse dominerer FoU aktiviteten i Norge

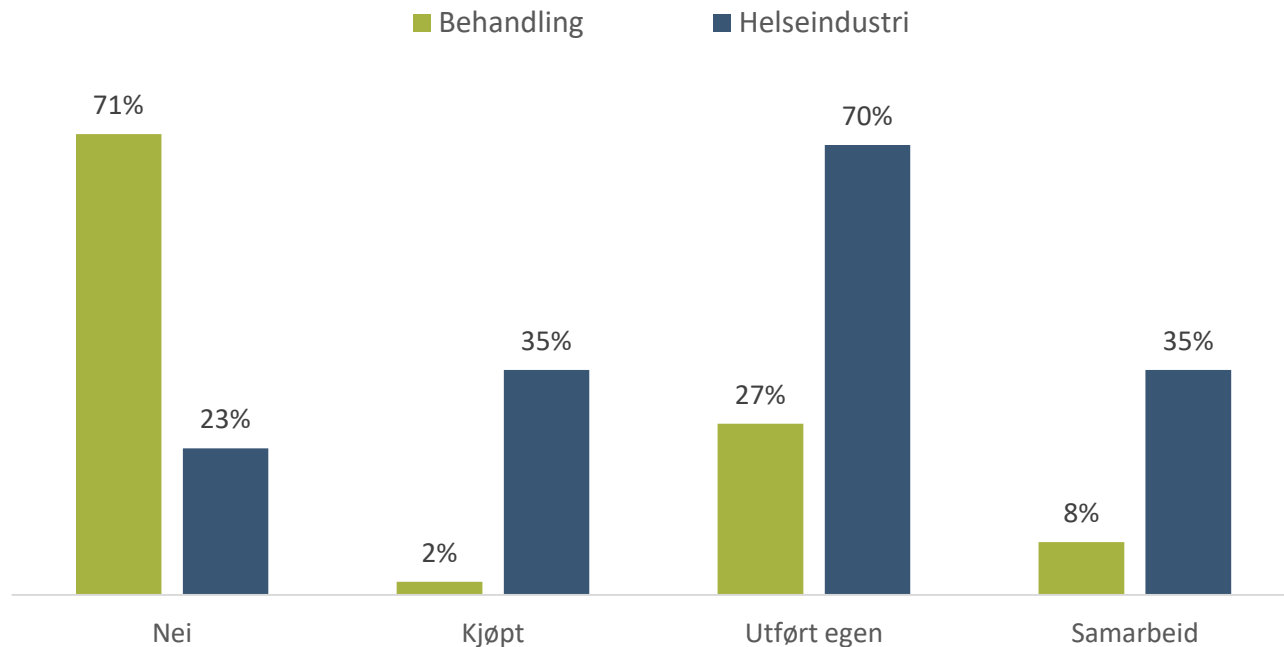

Driftsutgifter til FoU etter område i 2015 (mill. NOK).

Kilde:

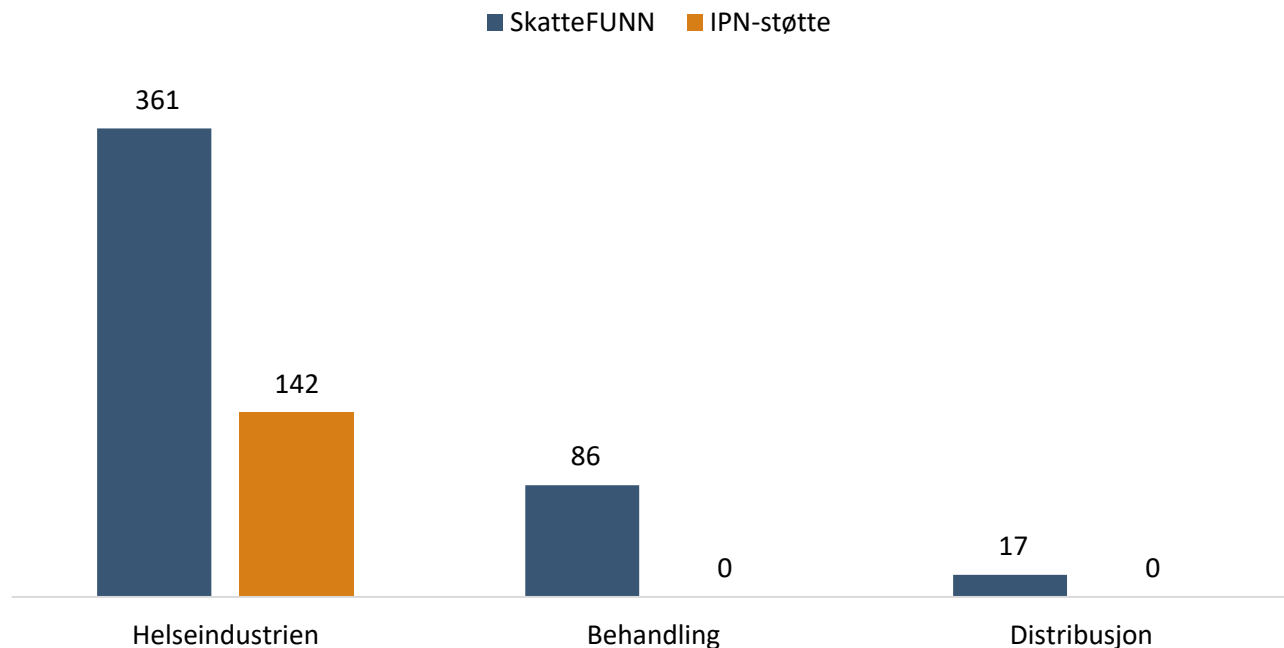
Forskningsbarometeret 2015 og Menon

Næringens egen FoU foregår i hovedsak i *industrien*

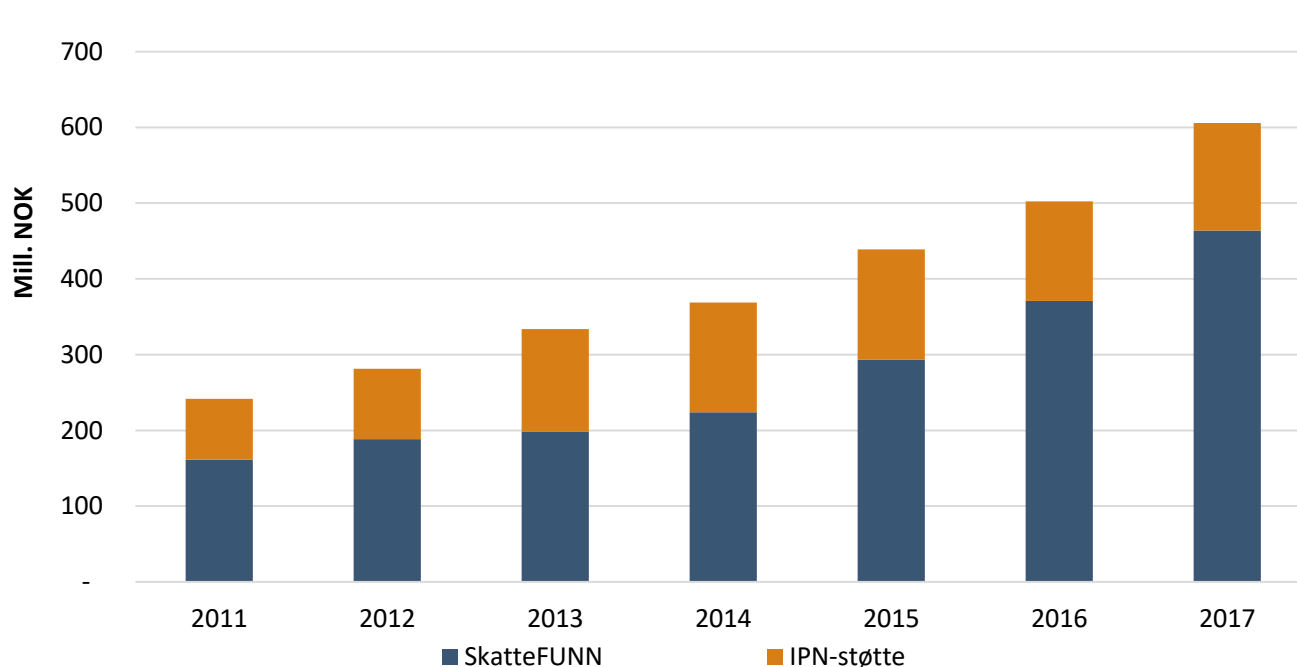
Andel av bedriftene i Helsenæringen som hadde FoU-aktivitet i 2017. Kilde: Menon

Næringens egen FoU foregår i hovedsak i *industrien*

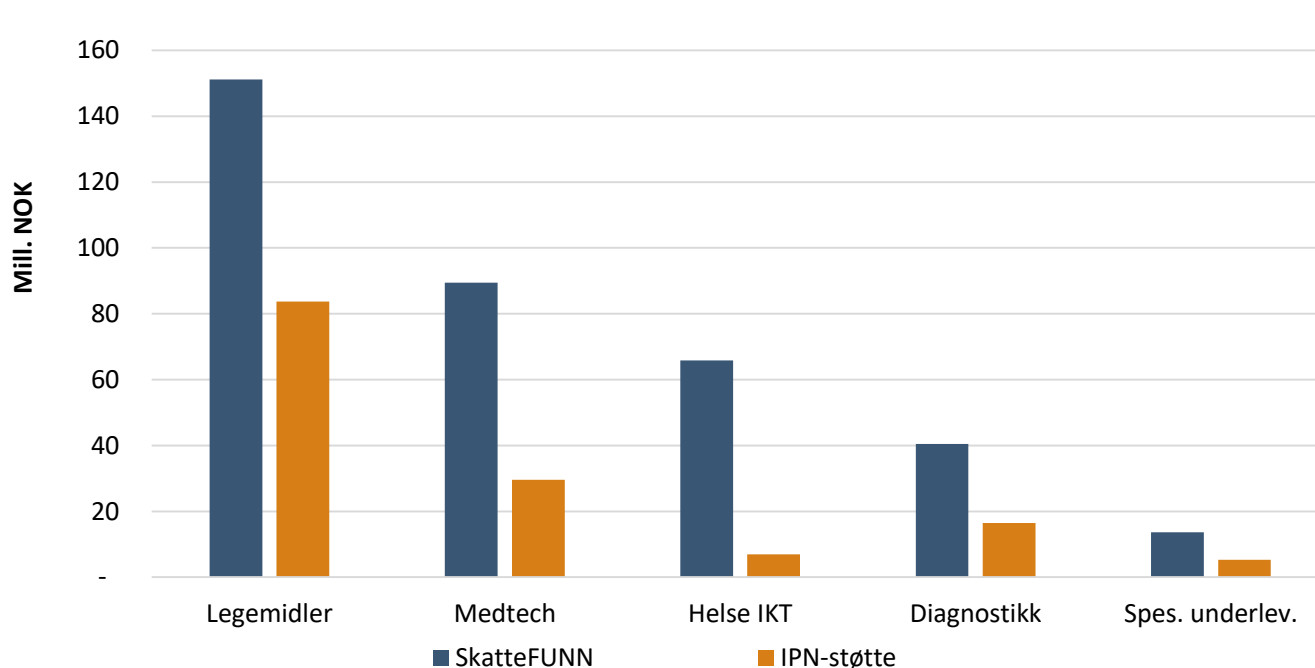
Budsjetterte skattefradrag gjennom Skattefunn og støtte gjennom Innovasjonsprosjekt i næringslivet (IPN) fra Forskningsrådet til Helse-næringen, etter hovedgruppe i 2017 (mill. NOK). Kilde: Forskningsrådet og Menon

Kraftig vekst i FoU-innsats i Helsenæringen – 25% vekst i skattefunnrefusjon i 2017

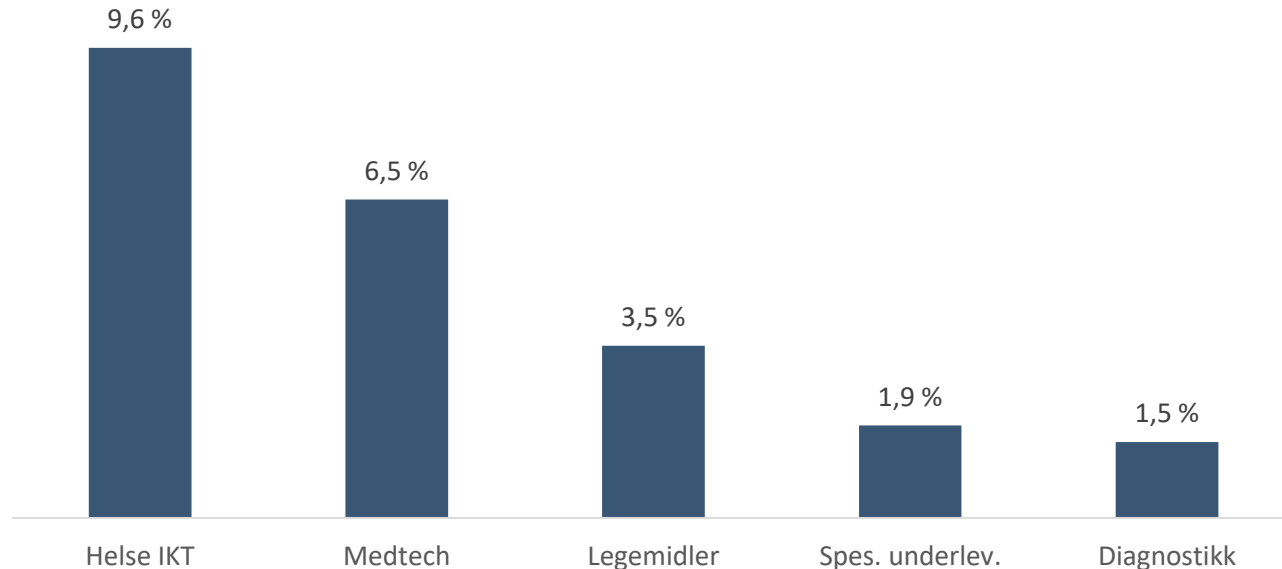
Budsjetterte
Skattefunnfradrag og støtte
til innovasjonsprosjekter i
næringslivet (IPN) fra
Forskningsrådet til
Helsenæringen fra 2011 til
2017 (mill. NOK). Kilde:
Forskningsrådet og Menon

Store forskjeller i FoU-profil mellom bransjene i helseindustrien

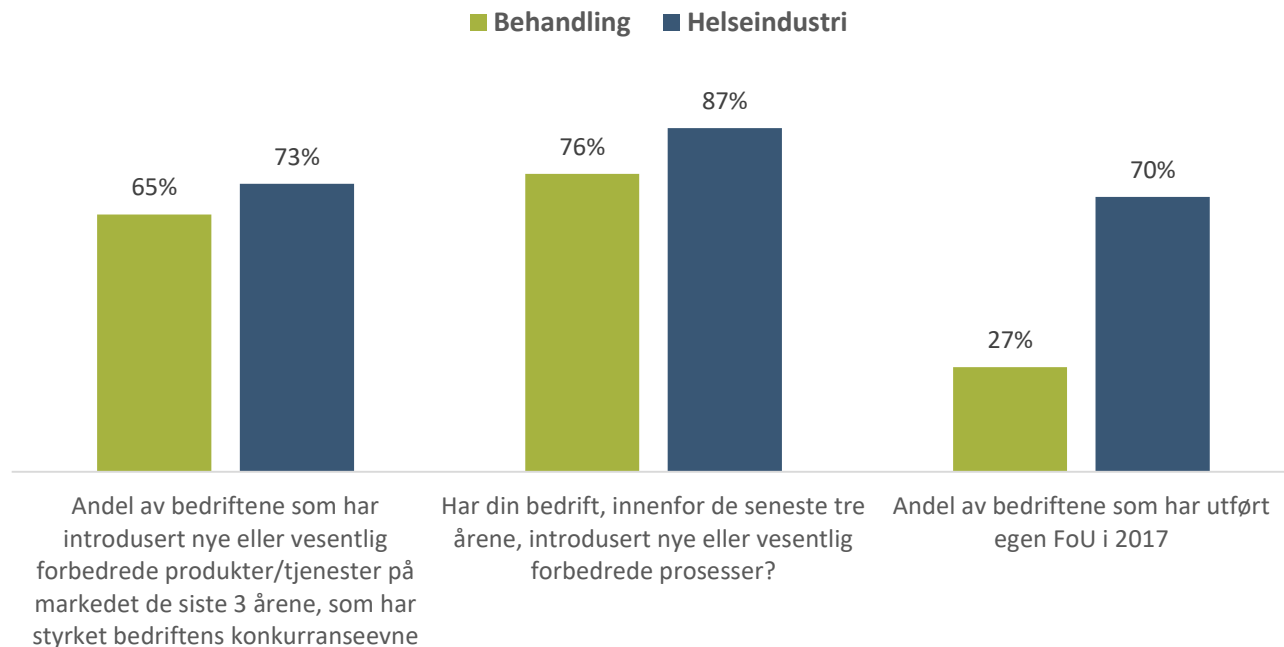
Budsjetterte
Skattefunnfradrag og IPN-
støtte fra Forskningsrådet for
Helseindustrien etter bransje
i 2017 (mill. NOK). Kilde:
Forskningsrådet og Menon

... og store forskjeller i FoU-intensitet

FoU-intensitet i Helseindustrien i 2017, fordelt på bransjer. Budsjetterte FoU-utgifter oppgitt i forbindelse med helserelaterte Skattefunnsøknader som andel av omsetning i 2017 (estimat). Kilde: Forskningsrådet og Menon

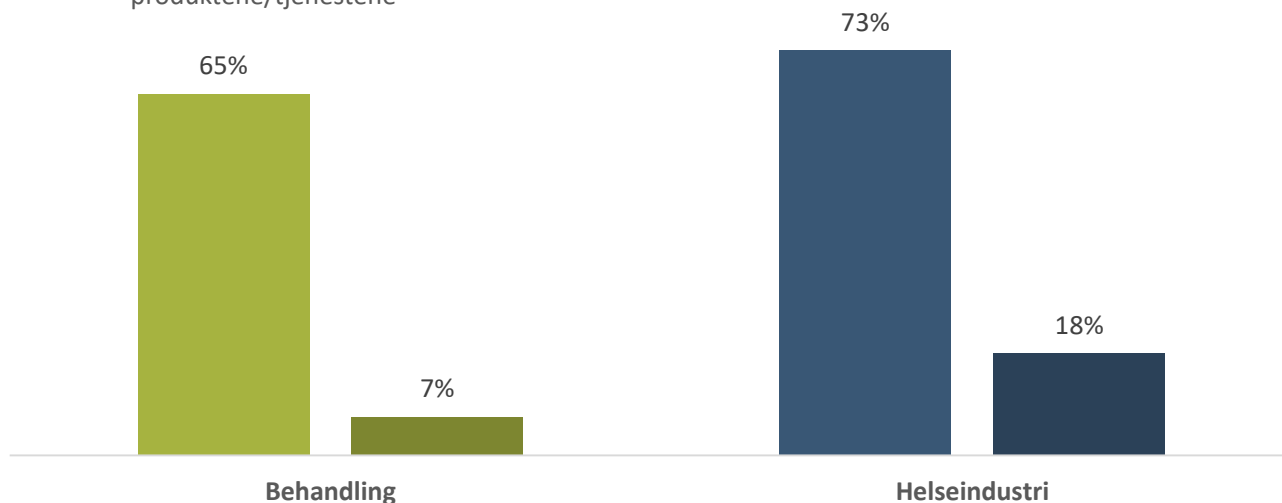
Behandlingsbedriftene er like aktive i innovasjonsarbeid som industrien

Omfang av FoU og innovasjon blant bedrifter i Behandling (helsetjenester) og Helseindustri. Kilde: Menon

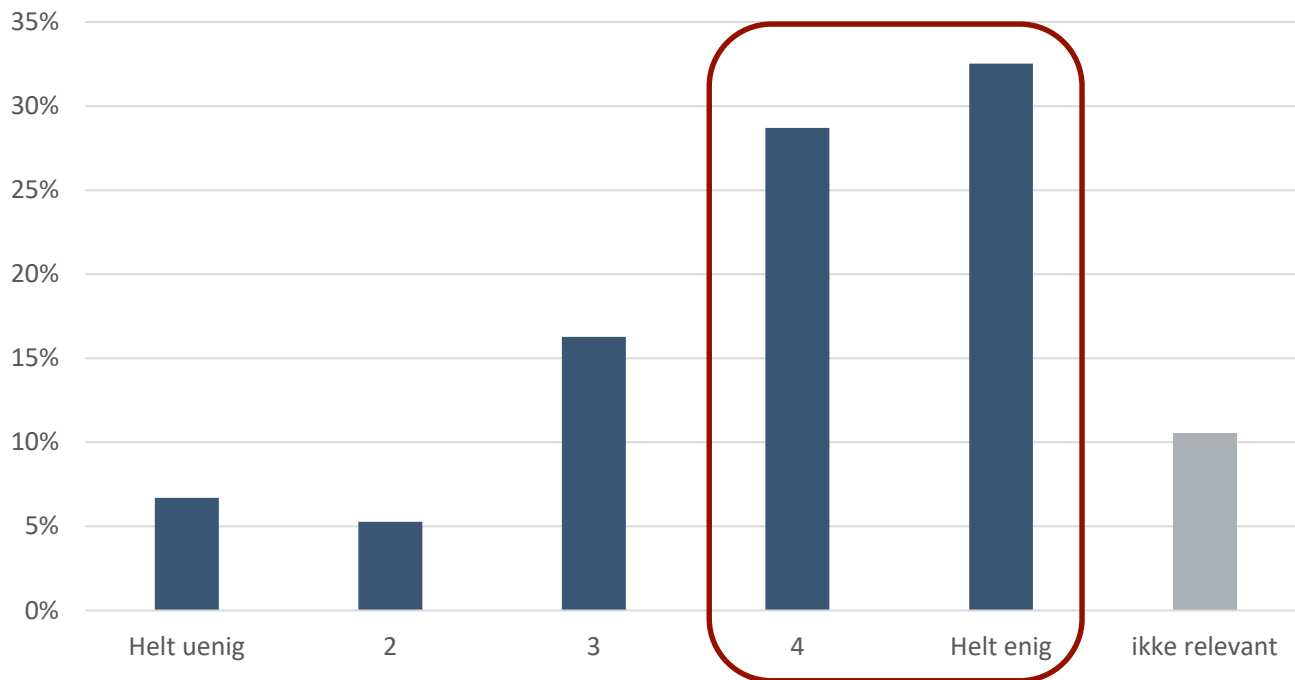
... men inntektene fra nyutviklede tjenester er begrenset

- Andel av bedriftene som har introdusert nye eller vesentlig forbedrede produkter/tjenester på markedet de siste 3 årene, som har styrket bedriftens konkurransevne
- Andel av bedriftenes samlede inntekter i 2017 som stammer fra de nye/forbedrede produktene/tjenestene

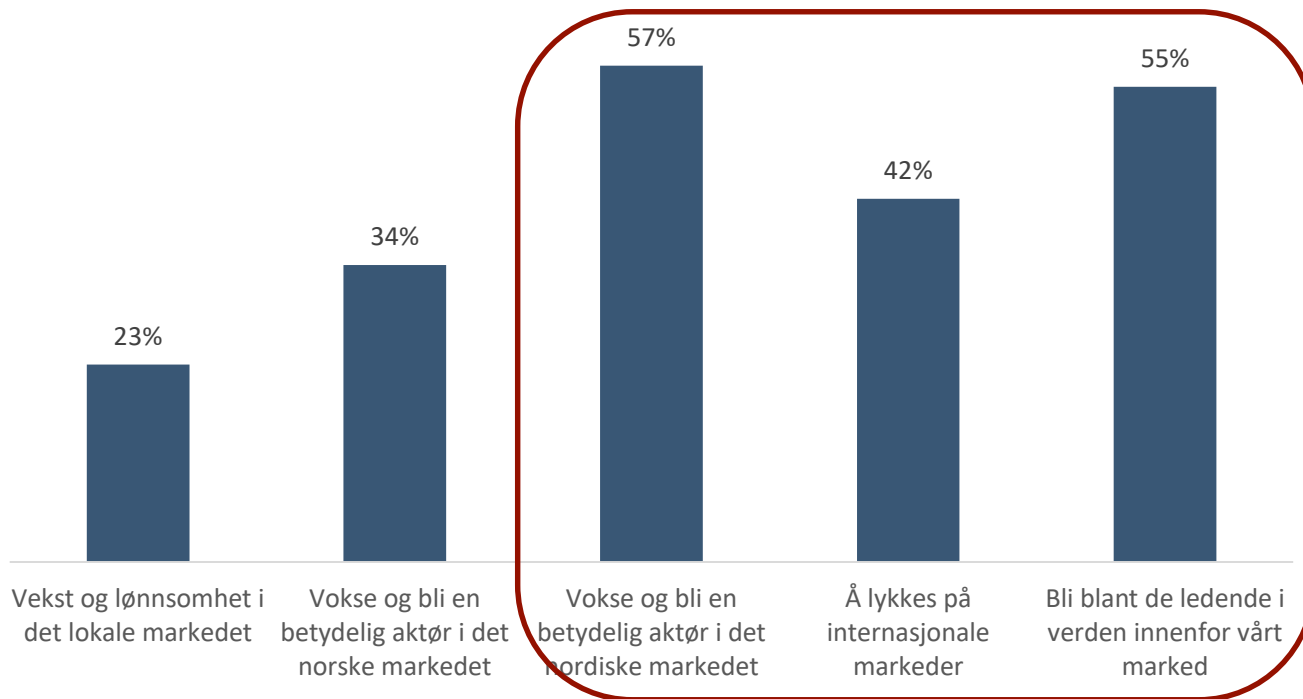
Andel av Helsenæringen med produkt-/ tjenesteinnovasjoner og andel av deres samlede inntekter som kommer fra nyutviklede produkter/tjenester. Kilde: Menon

62% av bedriftene i helsenæringen er enige i at **praktiseringen av offentlige innkjøp** hindrer introduksjon av nye produkter og tjenester

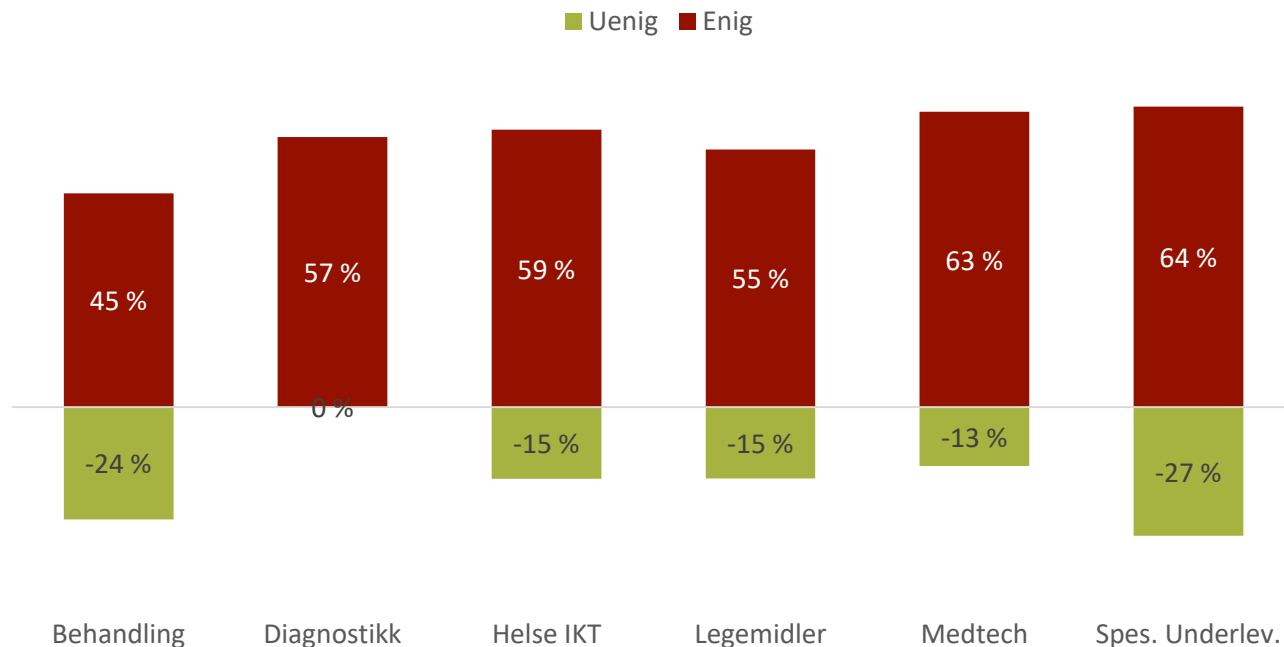
I hvilken grad er du enig i følgende utsagn:
Praktiseringen av offentlige innkjøp hindrer introduksjon av nye produkter og tjenester. (n=209)

Mange bedrifter med internasjonale ambisjoner opplever at den offentlige helsesektoren ikke er villig til å ta i bruk nye løsninger og teknologier

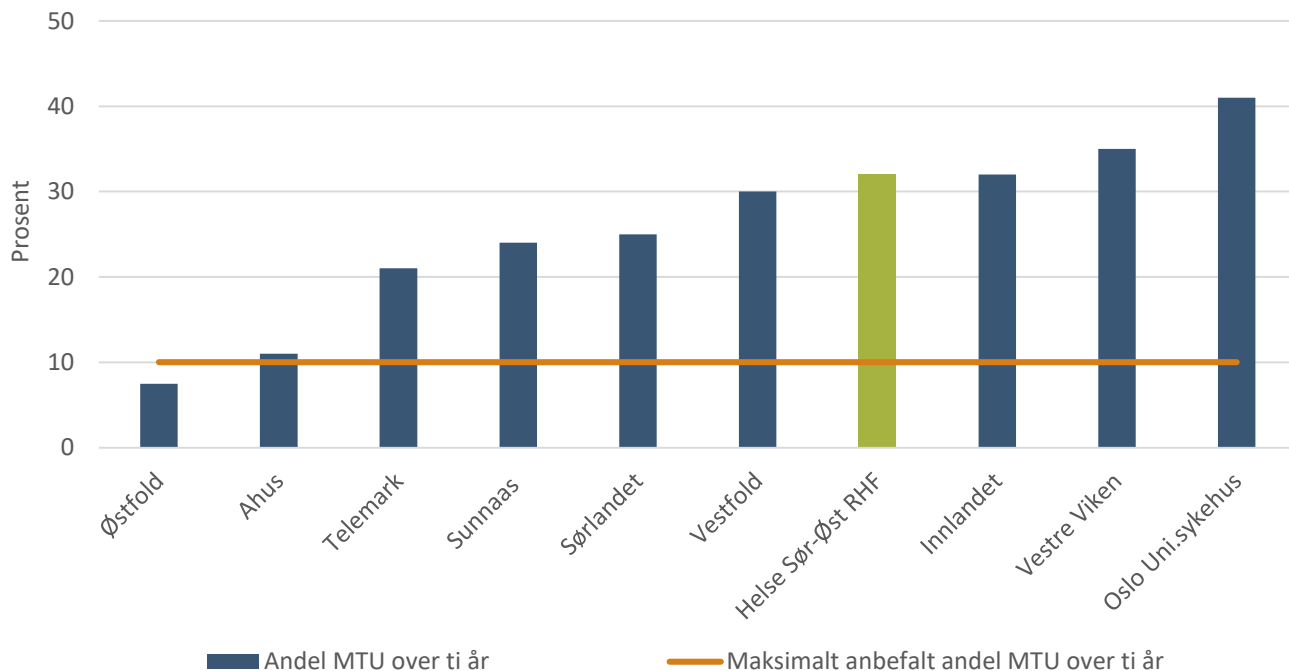
Andelen av bedrifter, fordelt etter vekstambisjoner i markedet, som er helt eller delvis enig i at: **Den offentlige helsesektoren i Norge er lite villig til å ta i bruk nye løsninger og teknologier.** Kilde: Menon

Bred enighet om dette i hele helsenæringen

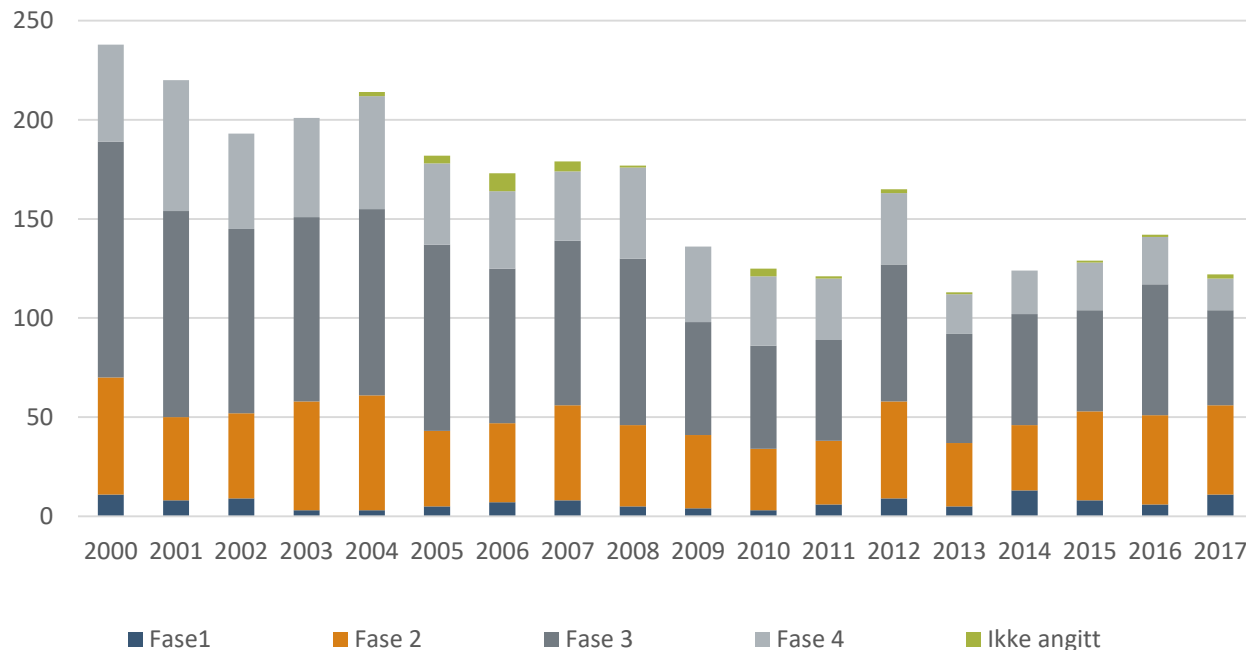
Andel av bedriftene i ulike deler av helsenæringen som er uenig eller enig i følgende utsagn: **Den offentlige helsesektoren i Norge er lite villig til å ta i bruk nye løsninger og teknologier.**
Kilde: Menon

Det er mye gammelt medisinsk-teknisk utstyr på norske sykehus

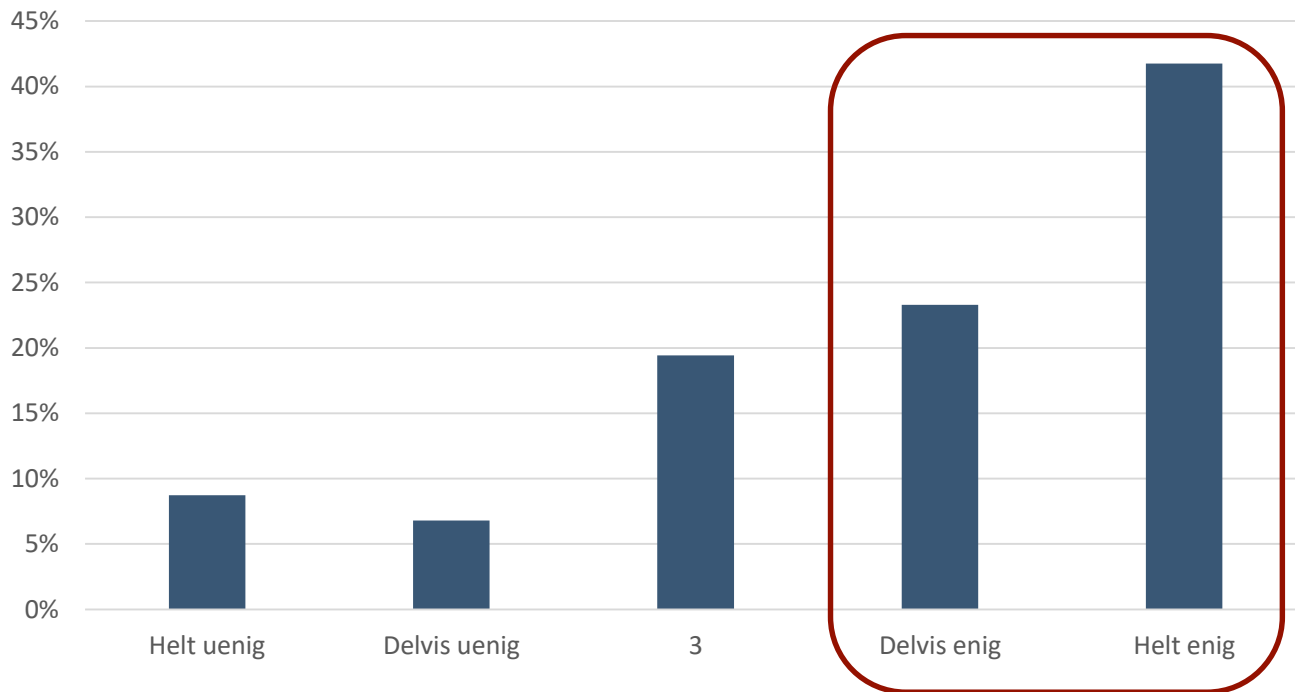
Andel av **MTU over ti år gammelt** ved offentlige sykehus i Helse Sør-Øst, ved årsskifte 2015/2016. Kilde: Økonomisk langtidspan Akershus universitetssykehus 2017-2021

Fremdeles nedgang i antall kliniske studier

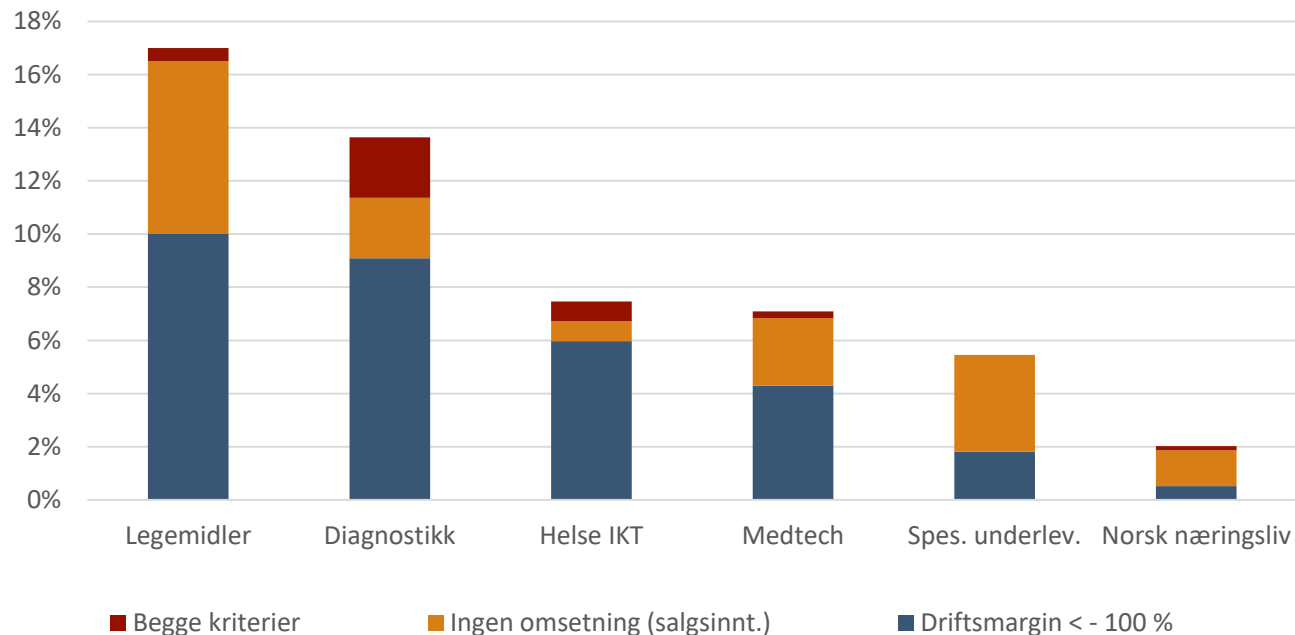
Antall nye kliniske studier meldt til Statens legemiddelverk (SLV) fordelt på klinisk fase fra 1999 til 2017. Kilde: SLV

To av tre bedrifter i helsenæringen er enig i at det må bli enklere å gjennomføre kliniske studier i Norge

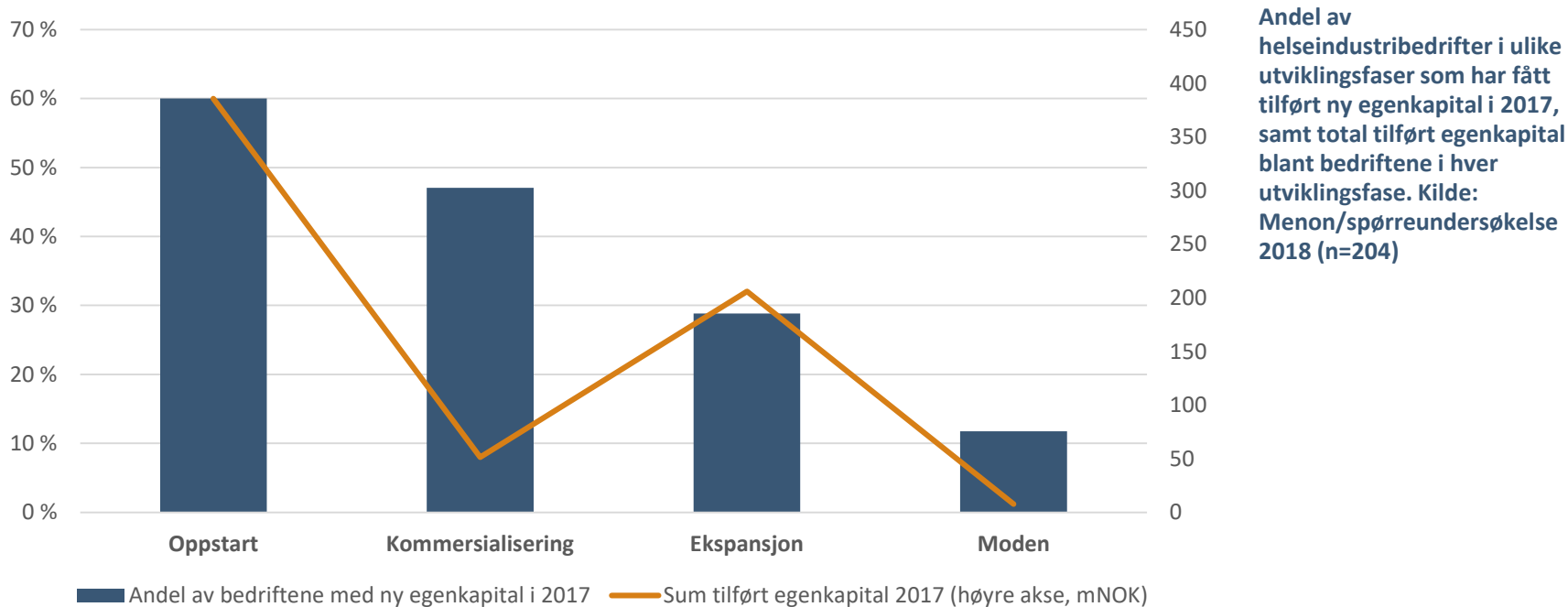
I hvilken grad bedriftene i helsenæringen er enig i følgende utsagn: **Klinisk utprøving er viktig for implementeringen av nye behandlingsformer og produkter i Norge. Det er viktig at slike studier kan gjennomføres enklere enn hva tilfellet er i dag.** Kilde: Menon

Stor andel grunderbedrifter med behov for risikokapital i helseindustrien

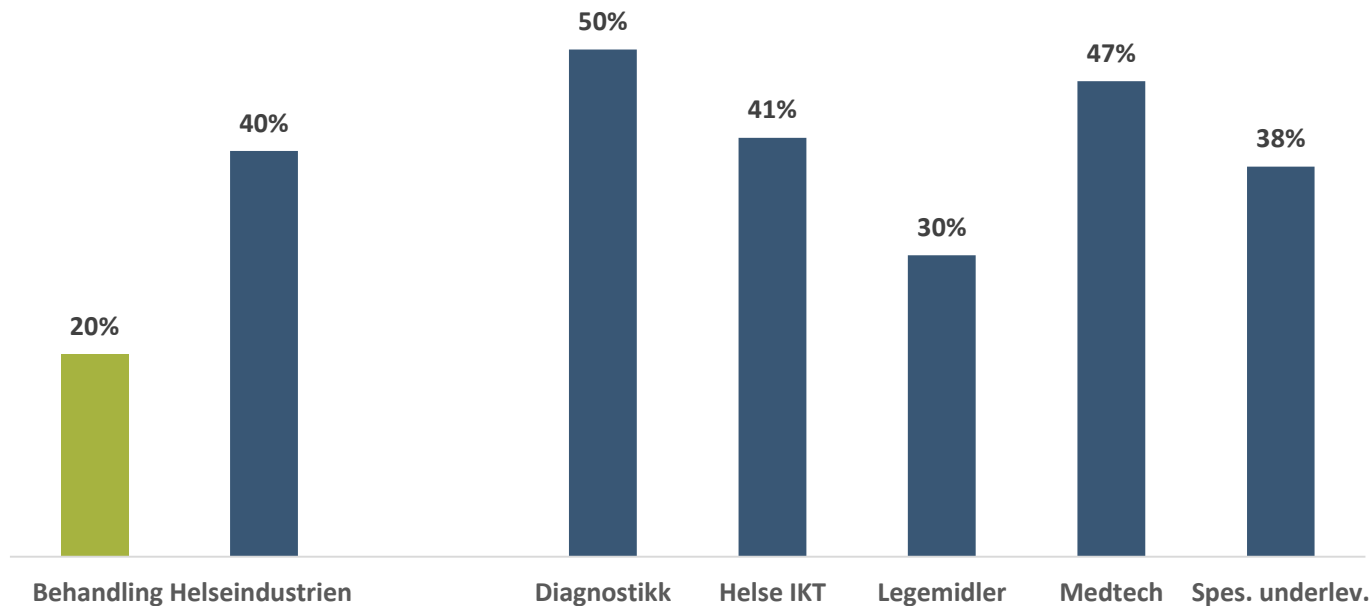

Andel av alle aktive bedrifter i Helseindustrien i 2016, med lønnskostnader over 500 000 NOK, som ikke har salgsinntekter eller hvor kostnadene er mer enn dobbelt så store som salgsinntektene (driftsmargin < -100 prosent). Kilde: Menon

Seks av ti bedrifter i oppstartsfasen fikk tilført ny egenkapital i fjor

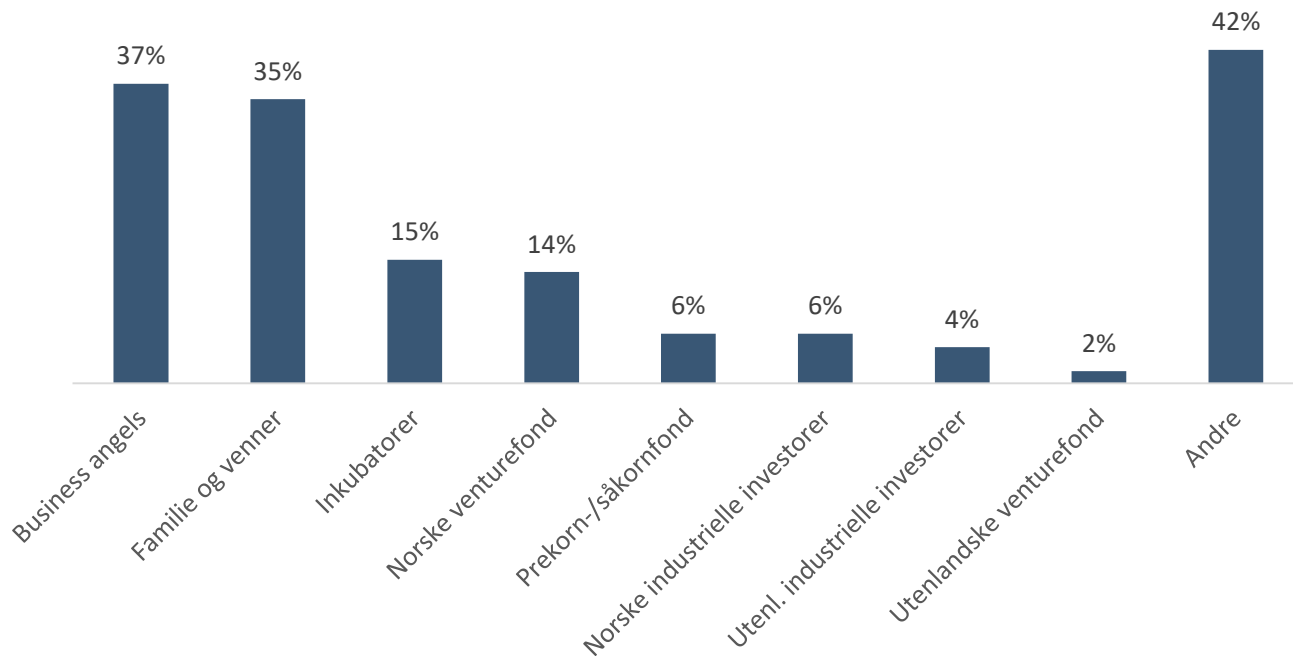

Høy emisjonsaktivitet i hele helseindustrien

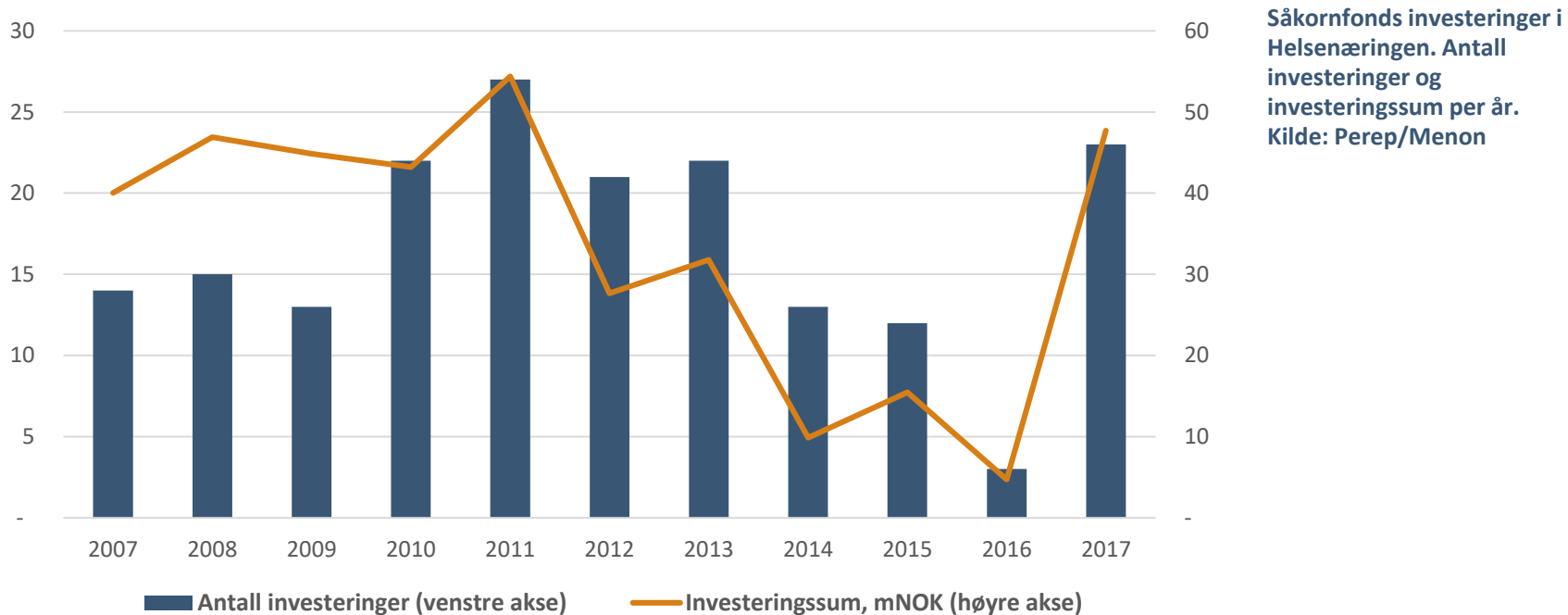

Andel av bedriftene i helsenæringen som har fått tilført egenkapital i 2017.
Kilde: Menon

Business angels og familie/venner er de vanligste kildene til ny kapital

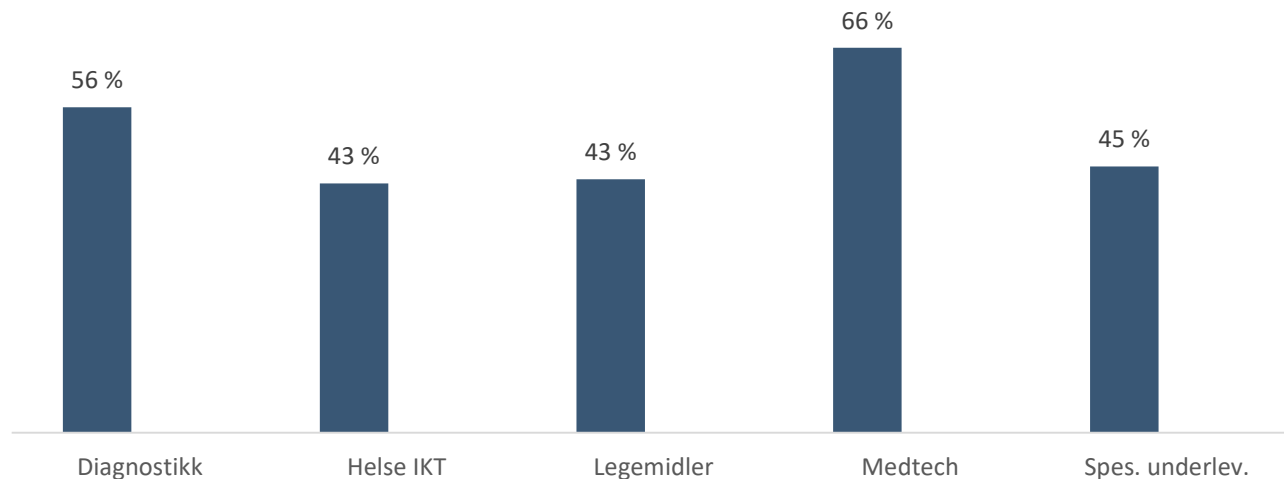

Men det er gledelig å se at såkornfondene igjen øker investeringene

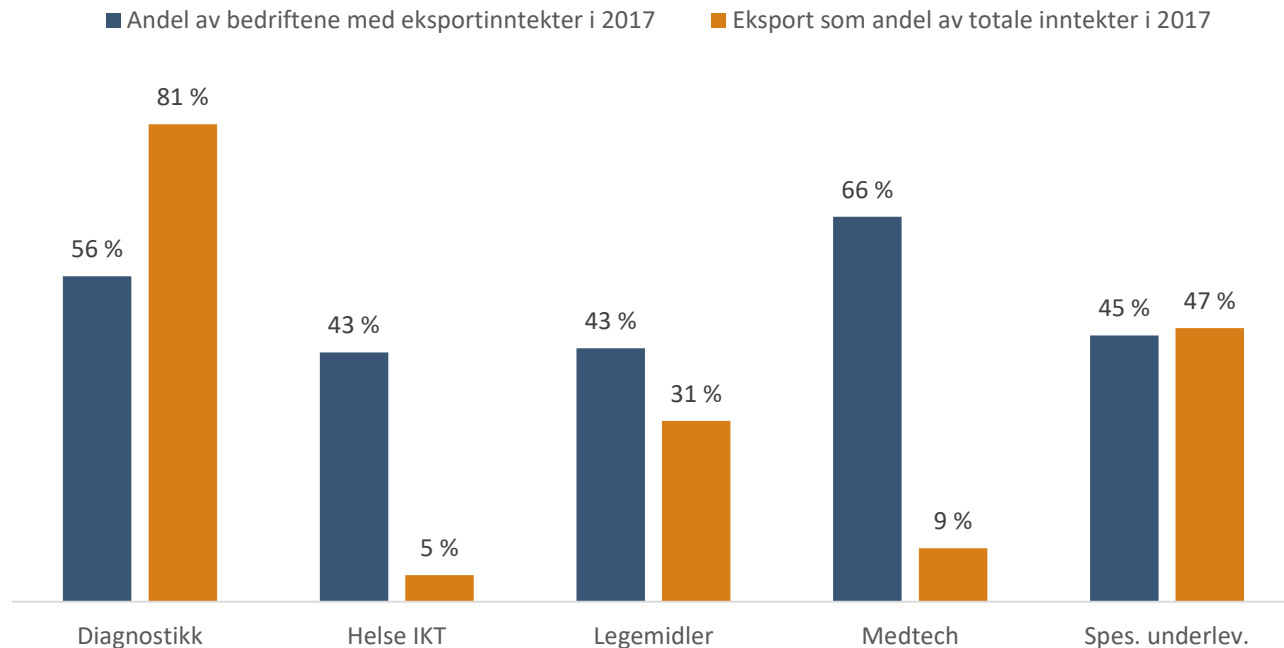
To av tre medtech-bedrifter har eksportinntekter, men disse utgjør bare 9% av bransjens inntekter

■ Andel av bedriftene med eksportinntekter i 2017

Andel av bedrifter med eksportinntekter og eksportinntekter i prosent av bransjens totalomsetning.
Kilde: Menon

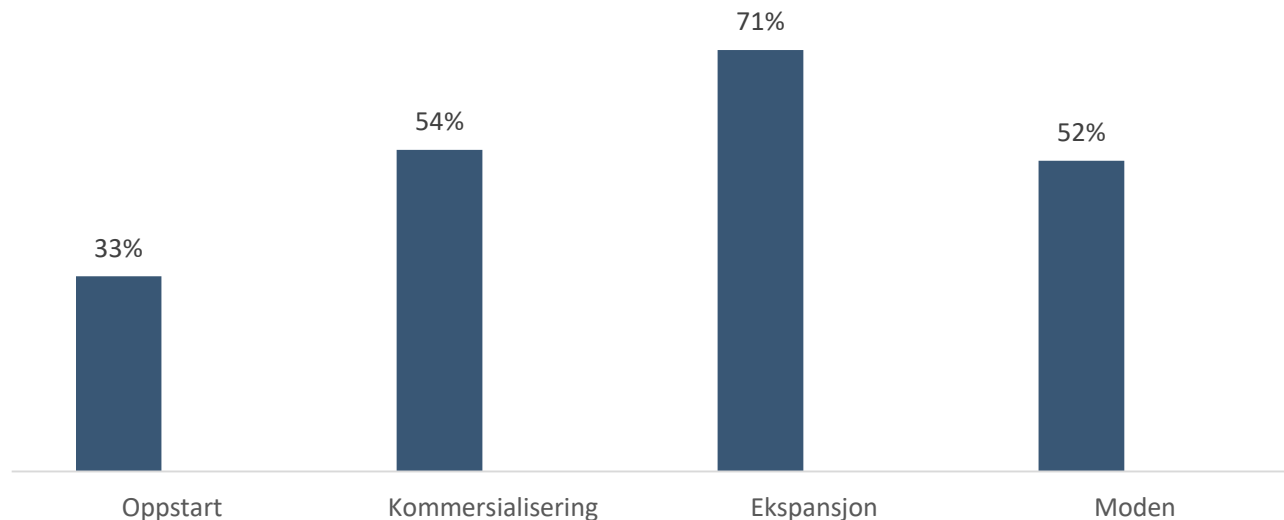
To av tre medtech-bedrifter har eksportinntekter, men disse utgjør bare 9% av bransjens inntekter

Andel av bedrifter med eksportinntekter og eksportinntekter i prosent av bransjens totalomsetning.
Kilde: Menon

Det skyldes at hele helseindustrien er svært internasjonal – 1 av 3 bedrifter i helseindustrien er «born global»

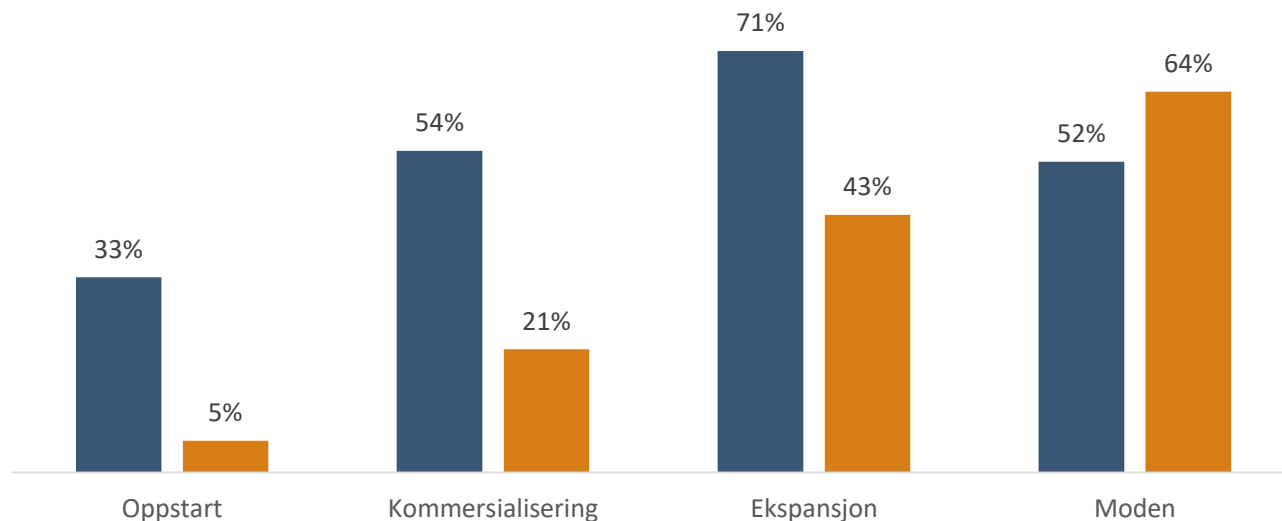
■ Andel av bedriftene som hadde eksportinntekter i 2016

Internasjonaliseringsprofil i ulike faser av helseindustriens utvikling.

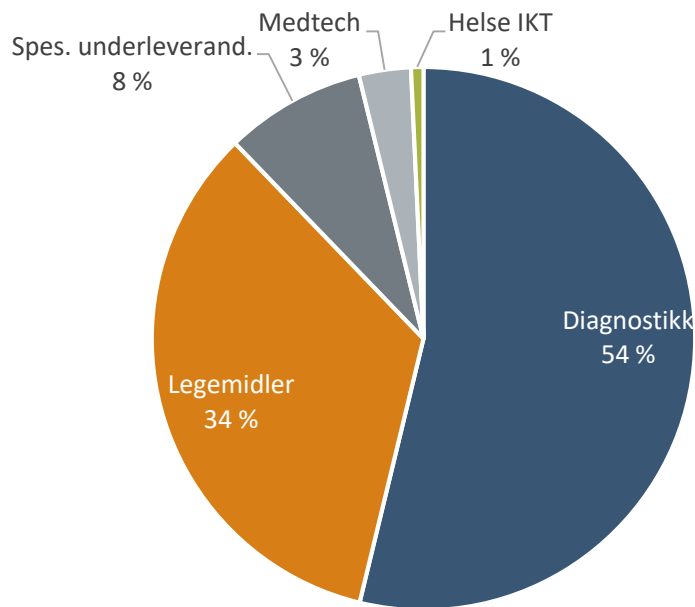
Det skyldes at hele helseindustrien er svært internasjonal – 1 av 3 bedrifter i helseindustrien er «born global»

- Andel av bedriftene som hadde eksportinntekter i 2016
- Eksportinntekter som andel av gruppenes samlede inntekter

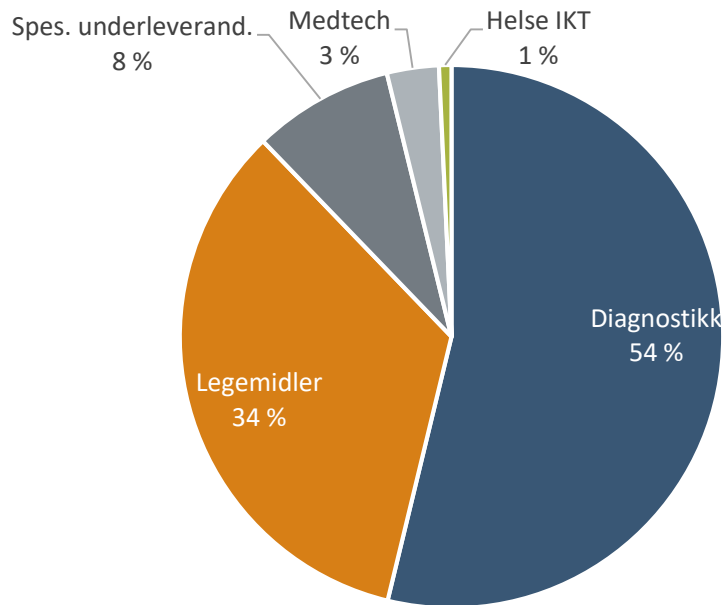
Internasjonaliseringsprofil i ulike faser av helseindustriens utvikling.

Ni bedrifter sto for 85% av den samlede eksporten på 23,6 mrd. NOK

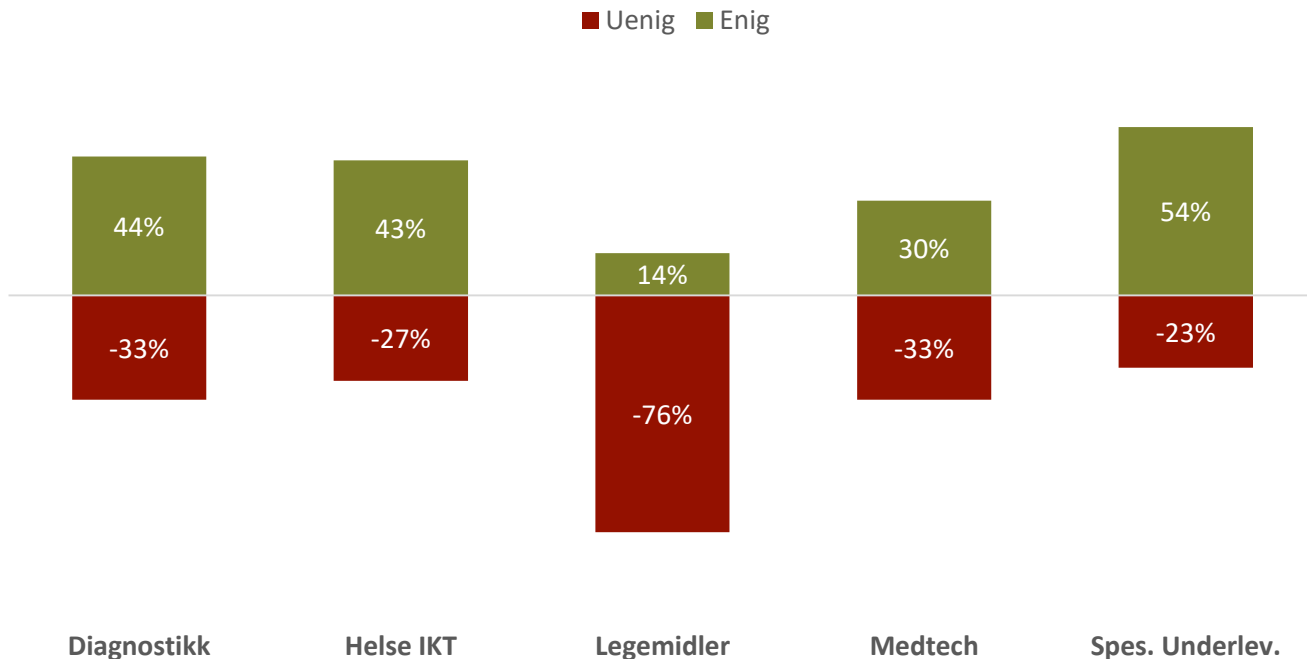
Eksportinntekter i
Helseindustrien – 23,3
milliarder kroner – fordelt på
fem bransjer. Kilde: Menon

Og 96 prosent av all helsereelatert eksport kommer fra bedrifter med vareproduksjon i Norge!

Eksportinntekter i
Helseindustrien – 23,3
milliarder kroner – fordelt på
fem bransjer. Kilde: Menon

Nesten halvparten av helseindustri-bedriftene mener at digitalisering vil føre til at en større andel av produksjonen vil foregå i Norge

Andel av bedriftene i ulike Helseindustribransjer som er (helt eller delvis) enig og (helt eller delvis) uenig i følgende utsagn: **Om 3-5 år vil en større andel av vår produksjon foregå i Norge som følge av digitalisering (f.eks. robotisering/automatisering, 3D-printing).** Kilde: Menon

Takk for oppmerksomheten!